

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

XIV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter támogatásával a f. év május hó 2., 3. és 4-ik napjain tartja meg díjazással egybekötött XIV. tenyészállatvásárját az Erzsébet-királyné-utja mentén fekvő volt ezredéves kiállítás állatkiallítás csarnokaiban.

A kiválóbb tenyészállatok díjazására a földművelésügyi miniszter 3000 frtot adományozott.

A tenyészállatvásárral kapcsolatban gépkiallítás, műtrágya- és abraktakarmány kiállítás is fog rendeztetni.

A vásár tervezetét és bejelentési ivatek a rendező-bizottság az ismertebb tenyésztőknek és gépgyárosoknak márszétküldötte.

Minden a tenyészállatvásárra és gépkiallításra vonatkozó felvilágosítással s bejelentési ivatekkel készségesen szolgál az OMGE. titkári hivatala (Budapest, Köztelek).

A XIV. tenyészállatvásár rendező-bizottsága.

Tavaszi luxuslővásárok.

A folyó évi luxuslővásárok a Tattersallban április hó 4., 5. és 6-án, továbbá május hó 3., 4. és 5-én fognak megtartatni.

Bejelentési ivatek ezen lővásárookra kaphatók a Tattersall titkárságánál, Bpest külső Kerepesi-ut (Tattersall), vagy az OMGE. titkárságánál.

A díjlovaglás és díjugratás pedig május 12-én fog megtartatni.

A szerb buza és az őrlési engedély.

A gazda közvélemény erélyes megnyilatkozása, de különösen az osztrák földművelési miniszter erélyes fellépése megszülte az őrlési engedély új szabá-

lyozását, mely a múlt évi február hava 15-ével lépett életbe.

Bizonyíval nem volt kérdés, mely az elmúlt öt éven belül aktuálisabb lett volna az őrlési engedéllyel, illetve az az ennek örve alatt folyó visszaélések-nél. Nem volt az utóbbi időben jelentékenyebb gazdagulás, amely az őrlési engedéllyel ne foglalkozott volna s a törvény kézzelfogható kijátszásának megszüntetését ne kérelmezte volna a kormány-nál vagy a törvényhozásnál, Mind haszta-lan. Mi sohasem értünk volna célzt, ha az osztrák gazdák és molnárok s ez uton az osztrák kormány figyelme fel nem hivatik épp a magyar agrár mozgalmak révén e kérdésre. Mert tudnunk kell, hogy az őrlési engedély az osztrákkal szemben, mint a magyar gazdák feltétlen követelménye volt annak idején a magyar kormány által oda állitva. Miután a magyar gazda-közvélemény többszörös megnyilatkozása meggyőzte az osztrák kormányt, hogy az őrlési engedély bizony sem a magyar, sem az osztrák gazdának nem kell, csak természetes, hogy egyelőre az e czimen üzött visszaélések megszüntetése céljából az őrlési engedély újabb szabályo-zását s az új kiegyezésben pedig vég-leges eltörlését sürgette.

Valósággal lidércnyomástól szaba-dult meg a gazdaközönség, midőn az őrlési engedély új rendelettel szabályo-ztatott. Nem felelt meg ugyan e szabá-lyozás a kívánalmaknak, sőt magának a vámegegyezményről szóló törvénynek az intenczióival határozottan ellenkezik, de mert a multtal szemben javulást ígért, megnyugvással fogadtuk.

Az új szabályozás szerint minden behozott egy mm. buza ellenében a

malomnak egy mm. liszt kivételét kell igazolni, a mikor a buzáért a behozatal-nál lefizetett vámot visszatérítik.

Megszűnt tehát a vámhitelezés, sőt a malmok záros határidő alatt az eddig igénybe vett hitelnek készpénzben való lefizetésére vagy pedig megfelelő mennyiségű liszt kivételére szorítottak.

Egy év mult el ez új intézkedés életbelépte óta s így volt alkalmunk annak eredményét megfigyelni.

Az őrlési engedély czimén behozott idegen buzamennyiség kitett a mult évben 1.178,518 mm.-át, tehát tényleg 103,955 mm.-val többet, mint az előző 1895. évben. Mi az új intézkedéstől azt reméltük, hogy az idegen buza behozata-la minimumra fog csökkenni, se helyett azt látjuk, hogy az az 1895. évhez képest még emelkedett is.

Ha a behozatott származási orszá-gok szerint bonczoljuk, úgy igen figyelemre méltó jelenségnek jutunk nyomára. Az 1891—1896. években az őrlési en-gedéllyel behozott buza mennyiség szár-mazási országok szerint való megoszlását a tuloldali statisztikai összeállítás mu-tatja ki.

Az orosz buza behozatala eltörpül, jelentéktelenné válik az új intézkedés behatása alatt, a román buzabehozatal igen tekintélyes mennyiséggel csökken, különösen 1894-hez képest, ezzel szemben azonban a szerb buzabehozatal meg-kétszereződik s így az orosz és román buzabehozatalnál mutatkozó javulást tel-jesen ellensúlyozza.

Ha az őrlési engedély czimén Szer-biából behozott 866,445 mm. buzához hozzáadjuk a szabadforgalomban beho-zott 54,862 mm. buzát, úgy ez együtt-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

ADRIANCE PLATT & Co.

newyorki gépgyáros

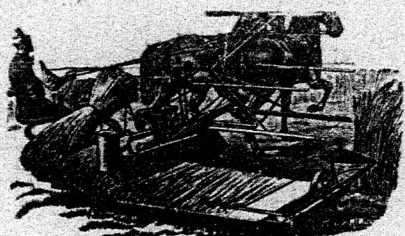
— kizárólagos képviselősege —

Fűkaszaló,

Marokrakó arató, és

Kéveköto arató gépeire.

■ Kitünő magyar bizonyítványok. ■

Késések elkerülése végett kér-jük a megrendeléseket már most előjegyeztetni.

A Magy. kir.

Allamvasutak Gépgyára

— Szövetkezeti képviselősege tagok számára. —

Gőzcséplőgarnitúrák

és egyéb gazdasági gépek

— több évi részletfizetésre. —

Ausztria és Magyarországra örlés kikészítésre behozott buzamennyiség métermázsákban:

Mely államokból hozott be	1891.	1892.	1893.	1894.	1895.	1896.
Angliából	—	—	—	—	—	4
Nagy-Britanniából	—	—	—	—	—	1,911
Németországból	1,041	885	1,243	2,134	1,983	—
Olaszországból	33	76	606	114	101	79
Oroszországból	271,044	62,280	178,307	204,757	291,289	119,245
Svájczból	1	3	—	1	—	—
Bulgáriából	2,153	64,708	14,204	49,946	16,664	95,52
Romániából	246,317	673,529	728,546	997,633	313,580	181,242
Szerbiából	446,798	518,782	934,945	456,972	449,864	866,445
Törökországból	1,247	3,443	8,844	—	1,082	—
Trieszt szabad ter.	1,398	—	4,141	—	—	—
Összesen	970,032	1,323,706	1,870,836	1,711,557	1,074,563	1,178,518

véve 921.307 mm. buzamennyiséget tesz ki, a mi Szerbia buzatermelése kétötöd részének felel meg.

E jelenségből két tanulságot vonhatunk le. Az első, hogy a Szerbiának határforgalmi kedvezményképp adott 75 kr buzavám az örlési engedélyes behozatalnál is alapul vétetik s így a malmok csak fél vámot fizetnek a behozott buzáért.

A második, hogy miután a szerb származású buza 1.50 frt vám helyett 75 kr vámot fizet csak, a román buza a legnagyobb valószínűség szerint Szerbiába csempésztetik, s onnan mint szerb származású buza jön be hozzánk. Erre enged következtetni azon körülmény, hogy a földmívelési miniszter által kiadott a világ buzaforgalmát feltűntető füzet szerint Szerbia összes buzakivitele nem haladta meg a félmillió mmt. Világos tehát, hogy már a múltban is folyt e csempészet a Dunán anélkül, hogy arról a szerb hivatalos statisztika tudomást szerezhetett volna, mert az már mégsem képzelhető az adatszolgáltatás bármily silányságát feltételezve, hogy az a kivitelnek csak felét tüntesse fel, mint

az történt volna 1893-ban s 1896-ban, különösen el nem képzelhető ez akkor, amikor az egész kiviteli forgalom egy könnyen ellenőrizhető vonalon, a Dunán bonyolítottatik le.

A Szerbiának adott határforgalmi kedvezmény az aránytalan kiterjesztése komoly veszedelmet rejt magában s igen alkalmas védvámjaink kijátszására.

Mi nem vagyunk ez örlési engedélynek ellenségei, annak eltörlését mint az osztrákok, sohasem követeltük s nem is fogjuk követelni, mi csak e visszaélések megszüntetését sürgettük, aminthogy sürgetni fogjuk a jövőben is. A vám lefizetése mellett behozott buzából örlött s a buza súlyával azonos mennyiségű liszt kivitele esetén a vám visszafizetését helyes intézkedésnek tartjuk, mert ezáltal malomiparunkat fentartjuk, másrésztől csekély buzafeleslegünk elhelyezését a külföldön elősegítjük.

A midőn azonban ezt helyeseljük, nem helyeselhetjük egyúttal azt is, hogy védvámunk kijátszassék s határforgalmi kedvezmény örve alatt egy millió mm. buza jöhessen be a monarchiába. Csak természetes, hogy a mint áraink fejlőd-

nek, úgy mind több és több szerb buza fogna beözönlöni hozzánk, mert ma is tekintve az olcsó vízi szállítást még a 75 kros vám mellett is a szerb buza olcsóbban adható mint a magyar buza, a magyar gazda drágábban termel, nagyobbak a szükségletei, vasuton kénytelen szállítani, tehát, ha a hazai termelés védelmét nem csak frázisképp hangoztatjuk, úgy a szerb határkedvezmény korlátozásáról, kell gondoskodnunk, még pedig mi előbb, nehogy az olasz bor esete ismétlődjék. A szabályozás pedig csak egy módon történhetik. Meg kell határozni a határforgalmi kedvezményvel vagyis a 75 kros vám mellett behozható buzamennyiség maximumát a szerb szerződés fennállása óta a szabad forgalomban behozott buzamennyiség átagában, a mi körülbelül 50,000 métermázsának felelne meg. Ez határforgalom, de nem az egy millió mm. Ez ellen Szerbiának nem lehet kifogása, mert követelésünk méltányos, de nem lehet a malmoknak sem, mert az 1.50 frtos vám lefizetése mellett tetszés szerinti mennyiségű szerb buzát hozhatnak be.

A származási bizonylatok bekövetelése nem elégséges, mert ez ezer visszaélésnek nyit tág ajtót s az összes balkán buzák szerb származási bizonylatokkal csempésztetnének be hozzánk.

Komoly feladata tehát kormányunknak, hogy Szerbiával szemben az 1.50 frtos buza védvámnak érvénytszerezzen, mert a 75 kr-os védvám semmiesetre sem elégséges arra, hogy a szerb buzának s e czímen a Balkán államok buzafeleslegének a monarchia piacaira való beözönlését meggátolja. R. Gy.

TÁRCZA.

A „kan“-veréb meg a „nöstény“-sas.

Írta: Bársony István.

Találkozom a minap P. Gyurival, aki gazdasági gyakornok egy grófi uradalomban. Valamit szorongat a markában. Kérem tőle: mi az? azt mondja: „egy kan-veréb, viszi a princzipalisa fiacskájának.“

Bemegyek nemrég egy ornithologus ösmérésömhöz, ott látok nála egy szép nagy ragadozó maradat kitömve. Megmagyarázza nekem, hogy az egy nöstény-sas, kapta innen, meg innen.

Mélyen tisztelt gazda- és erdészközönség! Nagyrabecsült magyarul tudó magyar urak! hogy tetszik önöknek ez a két meghatározás? Kan-veréb és nöstény-sas! Mintha csak azt mondanám: szuka-tuzok és tojó-nyul. A hajaszála áll tőle égnék, aki hallja.

A nyelvészkedés — tudom — nem egészen való ennek a lapnak a keretébe. De mit csináljon az ember? csak oda fordulhat a maga bajával, ahol leginkább meghallgatják. Beszélhetek én a magyar tudományos akadémiának akadéményit, annak először is kicsi pont vagyok, akit észre nem vesz. Másodszor is a magyar tudományos akadémia már bebizonyította, hogy nem tud a magyar nyelvnek azon a baján segíteni, amelyről én most panasz-

kodom, mert különben segített volna már, vagy legalább megpróbálta volna.

Jövök hát a gazdaközönséghez, mely ha nem is nyelvtudós, de legalább magyar. Jövök a gazdákhöz, akik a derek magyar néppel napról-napra érintkeznek s így nem koresosodik el oly könnyen a nyelvérzékük, mint a városi emberé, aki csak vásárok idején jut hozzá, hogy a nép fiaival szóba álljon.

Aztán meg igazság szerint ez a dolog, amit itt én most fecsegetek, elsősorban a gazdaember ügye. Mindazoké, akik nemcsak festve látnak természetrajzot, hanem magok is folyvást rá vannak utalva a természetrajz elevevényére.

A legritkább ember van nálunk tisztában azzal, hogy állataink *nemi* meghatározását hogyan fejezze ki. A hibás és hiányos könyvek az okai ennek a gyarlóságnak. Mert léptenyomon lehet olvasni zoológiai művekben s állat-életet ösmertető szaklapokban ilyet: „himvadlud“, „nöstény-szarvas“, „nöstény-tuzok“ s több eféle. Ugy, hogy egy csöppet se tudom rossz néven venni annak a német anyanyelvű vadászczimborámnak a blesfemiáját, aki azzal dicsekedett nekem a télen, hogy ő egy vadászaton harmincznál több „fácán-bikát“ puffantott agyon.

Nem arrogálok a nyelvtudósságot, de mint a magyar nyelv sajátosságainak a szeretetében és megismerésében felnőtt ember, követelem a jogomat arra, hogy részt vegyek a mi szegény szép nyelvünk megvédésében. Magyarok

meg, hát tartsuk meg legnagyobb kincsünket, a nyelvünket, magyarnak. A fordított könyvek felületességét ne tartsuk tekintélynek! A német *Männchen* és *Weibchen* általánosítását ne fogadjuk el magunkra nézve kötelezőnek, holott a mi nyelvünk finom árnyalatok kifejezésére oly nagyon alkalmas.

Hogy mily gazdagok vagyunk, ha a gazdaságunkat értékesíteni akarjuk, arra elég példa a mi hangutánzó nyelvkészletünk.

Nincs a kerek világnak még egy népe, amelynek a nyelvén úgy lehetne hangot utánozni és annyifélet, mint a magyar nyelven. Szeretném látni azt az embert, aki azokat a hangutánzó szavakat, amiket én most hirtelenében, hevenyében összefogok írni, jól, igazán, külön-külön letudja nekem fordítani, vagy el tudja mondani bármilyen más nyelven. Tessék csak egy kicsit ide hallgatni:

„Bug, béget, bög, bugygyan, bregeg, brummog, herreg, czinczog, czivikél, esacsog, czuppan, czupog, csoszog, csobog, csobban, dörmög, dörrög, dürrög, dobban, dohog, gurrog, gögiczel, gágog, geggen, hápog, hubog, heheg, horkan, hörren, jajong, kuvikol, kotkodácsol, kahicsol, koppan, krárog, károg, korrog, kattog, kerezeg, leffeg, loacsan, morog, makog, nyávog, nyafog, mekeg, nyefeg, nyivakol, nyöszörög, ordit, pendül, puffan, pukkan, pitytyen, riog, rikkant, röhent, röhög, süvit, sivit, sápit, sziszeg, sziszzen, szuszog, szuszszan, sóhajt, toppant, tyüttyükél, pörezög, ugat, ümmög, virnyog, visit, vakog, vakkan, zizeg, zörren, zummog, zümmög, zihál, zakatol, zörög.“

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Milyen növényféléseket termeljük?

A termelendő növényfélések helyes megválasztása nem egy gazdának képezi gyenge oldalát. Megfelelő eredményeket pedig csakis azon esetben érhetünk el, ha a növényféléseket a talaj és klimatikus viszonyoknak megfelelően választjuk ki. Igaz, hogy a sokféle fajta közül a helyeset, a megfelelőt kiválasztani nem mindenkor könnyű dolog, mert a hirdetéssel kapcsolatos reklámoknak nem lehet mindenkor teljes hitelt adni. Az országos növénytermelési kísérleti állomás, fennállásának rövid hat esztendeje alatt, e tekintetben is sokat könnyített a gazdán, mert országszerte végzett kísérleteivel kijelöli a gazdának azon növényeket, melyekkel hazánkban legjobb eredményeket lehet elérni.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás munkásságának eredménye az a megfigyelés is, hogy sörárpa termelő vidékeinken a hanna árpa, az Alföldön pedig az *illmiczi* árpa állja meg legjobban helyét. A hanna árpa mint igen becses sörárpa-féleség, koránérő, bőtermő és finom szemű, a nélkül azonban, hogy igényei oly nagyok lennének, mint a *chevalier* árpáé. Használhatóságát leginkább ama körülmény bizonyítja, hogy termelése sörárpa vidékeinken mindinkább terjed, és hogy a sörárpa kiállításokon a legtöbb díjat viszi el. Ezzel kapcsolatban elfogjuk érni azt is, hogy hazai sörárpa kiegészítette válik a féleség terén is, a mi nagy tömegű külföldi értékesítésnek egyik legfőbb kívánalma.

Sörárpa nem termelő vidékeken, így különösen az Alföldön azonban a hannaárpa sem állja meg helyét. Az Alföld klímája a sörárpa-termelés igényeinek nem felel meg. A gazda tehát nem cselekszik helyesen, midőn ily viszonyok között is, a finom sörárpa adó s kényesebb féleségek termesztését is forszirozza, mert legtöbb esetben csak takarmányárpa, kedvezőbb esetben szeszárpa képes produkálni. Eppen azért a kevésbé kényes és bőtermő féleségek válnak az Alföldre, melyeknél a rosszabb minőség a termés bőségével nyer kiegyenlített. Ilyen árpaféléseket birunk az *illmiczi* árpában, melynek kiváló előnye, hogy

hőven termő, korán érő s az alföldi klímát jól eltűri. Termelése különben az Alföldön nagy mértékben terjed különösen a nagyobb gazdaságokban, de kívánatos lenne, hogy kisgazdáink is minél előbb felkarolják.

A mi a zabot illeti, az utóbbi években sokat emlegetik a nyugati zabféléseket. Igaz, hogy ezek legtöbbje igen bőtermő és sulyos szemű, de csak akkor, ha fejlődésük feltételeit, a jó erőben levő földet s a jól munkált talajt megadjuk. E nélkül a nyugati zabokkal is csak úgy járunk, mint a hazaival.

Másrészt a nyugati zabfélések között vannak igen későn érő s igen vastag szalmájú féleségek. A későn érő zab, kivált az Alföldön, semmit sem ér, mert a hűtésnek még nagyobb mértékben van kitéve; a vastag durva szalmájú féleségek pedig azért mellőzendők, mert szalmájuk esekély takarmányértékkel bír.

Ha mi a hazai zabbal megteszszük azt, amit a nyugati zabfélésekkel tesznek, hogy a vetőmagot jól megválasztjuk, kitisztítjuk, kitrőrözzük, ha jól munkált s jó erőben álló földbe vetjük, egyszóval, ha nem mostohagyermekképpen bánunk vele, akkor a hazai zabbal is kitünő eredményeket fogunk elérni, mely minőségben bizonyára felette fog állani az importált nyugati zaboknak.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás országszerte végzett kísérletei szerint, a *duppai* és a *Heine-féle fűrtzab*, mint vékonyalmájú, koránérő féleségek érdemelnek figyelmet. A *duppai* zabot magam is több éven át termesztettem igen jó eredményvel; a hazai zabnál két héttel korábban vágható, hektolitersúlya pedig 42-45 kg. között ingadozott. Hanem a *duppai* zab is jó tulajdonságait csak abban az esetben tartja meg, ha nem mostohagyermekképpen bánunk vele.

A burgonyafélések között a magyar *kincs* burgonya hódít mindinkább tért és már a külföldön is „Ungarische Juwel” neve alatt ismeretes. A magyar *kincs* burgonya a későn érő féleségekhez tartozik, igen bőtermő, keményítőben gazdag, a burgonyavész iránt kevésbé fogékony s télen át nem esirásodik: mind oly előnyök, melyek rohamos elterjedését teljes mértékben indokolják. Hanem ha a gazdák a burgonyatermelésénél általánosán divo szokást megtartják, vagyis a vetőgumókat nem válogatják meg, akkor a magyar *kincs* burgonya

hamar elfajzik. A magyar *kincs* burgonya ugyanis fajtajellegében még teljesen állandó-síva ninesen, vagyis tenyésztője még kissé korán hozta forgalomba. Eppen azért gondos kiválasztást igényel; ez esetben a gazda tényleg egy bőtermő és sokat érő burgonyaféleség birtokába jutott. Az országos növénytermelési kísérleti állomás, mint ezen féleség terjesztője, szintén felhívja a gazdák figyelmét a vetőgumók gondos megválogatására.

A tengerifélések közül jó eredményeket ért el a növénytermelési kísérleti állomás, a szalontai s az alesi *pignoletto* tengerivel. Mindkettőt különösen az Alföldre ajánlja és pedig előbb mint később, utóbbit mint koránérőféleséget. A *szalontai* tengeri a lófogú, tehát lisztesszemű kukoriczához tartozik, de aklimatizálódva teltebb szemű. A szárazsággal kitünően megbirkózik, mint erről az 1894-ki szárazság alkalmával meggyőződhettem. Az alesi tengeri gondos kiválasztással a pignolettóból keletkezett s különösen korai érésével s bőtermőségével tűnik ki.

Végül a nyári takarmánynövények közül felemlítendő a *viktória borsó*, melylyel hazánkban igen jó eredményeket értek el. En legnagyobb jelentőségét a csalamádé (takarmánytengeri) kevert vetésében találom. A korai vetésű csalamádét viktória borsóval keverten vetve, nemcsak több, de jóval értékesebb takarmányt is nyerünk; másrészt, ha a korai tengerivetés a hidegtől szenved (mint például a múlt évben) s elmarad, a viktória borsó — mint érzéketlenebb növény — a hiányt pótolja. A kései csalamádévetésekben azonban a borsó már bizonytalan, mert a szárazságot nem tűri. A keverék $\frac{2}{3}$ -ad rész tengeriből s $\frac{1}{3}$ -ad rész viktória borsóból áll, mely összekeverve egyszerűen elvethető, vagy pedig a tengeri kikelése után külön vetjük a borsót a tengerisorokra keresztben. K. K.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Amerikai luczerna.

A „Köztelek” f. évi 21-ik számában az amerikai luczernára vonatkozólag egy aktuális közlemény jelent meg, amely kimerítően fog-

Ennyit csak nagyjából. S ez mind mást jelent, más hangot fejez ki.

De hát ha így tudunk megkülönböztetni az egyik irányban; bémák legyünk a másik irányban?

Nyelvünk még nem kész nyelv, az bizonyos. A fejlődés útján van ugyanis, hogy végérvényes magyarságról ma még szó sem lehet. Azok is folyvást vitában vannak, sőt saját magok is következtelnek, akiket tekintélyeként szoktunk emlegetni. Annál több joga van a purifikációhoz mindenkinek, akinek a véleményét meg lehet hallgatni. S a magyar intelligens gazdaközönséget a maga szakmájába vágó dolgok elnevezése tekintetében bizonyonyal meg lehet és meg is kell hallgatnunk. Mert a magyar gazdák — az uri intelligens kasziban — kétségkívül tisztábban beszélnek magyarul, mint bármely más hivatásbeliek, akik nem nyelvészek.

De hadd térjek már egyszer a dologra.

Állataink *nemi* elnevezése ellen van kifogásom, már tudnillik némely részben. Abban, a melyik kívül esik a tanyák és udvarok belsőségén.

Mert azt minden felesperédett paraszt gyerek tudja, mi a csödör, a kancza, a bika, tehén, az üsző, az ökör, a kos, a juh, a kocca, a kecske, a bak stb. *Házi* állatainkkal rendben vagyunk, mert azoknak nemi elnevezését minden gazdálkodó magyar paraszttól pompásan megtanuljuk.

Hajh! De a vadállatok!... A mikkal a

paraszt ember nem igen bibelődik s a mikit ő már meg nem különböztet, nem az lévén rá nézve fontos, hogy *milyen nemi* vadállat tett kárt neki, hanem, hogy *miféle* vadállat rontotta meg. Persze csakis a kártevőről szölok, mert a parasztot az a vad, a mi neki nem árt, nem igen érdekli. (Hacsak nem orrvadász).

A vadállatok nemi megkülönböztetésének az urak a tudói. Az urak pedig tanulják azt némethől fordított könyvek útján, a „Männchen” és a „Weibchen” generál-szószerben.

A magyar nép nyelvéből kellene kivenni mindenekelőtt az irodalmi nyelv számára is, a mi *kivethető*. A mi hiányzik, azt ám pótolja a tudományszülte jelzés. De akkor is legyen lehetőleg tökéletes a megkülönböztetés.

Adjuk meg mindenekelőtt a négy lábúaknak (az emlősöknek) ami az övék s a szárnyasoknak (a madaraknak) is, ami az övék.

Ne zavarjuk össze a kettőt, ameddig nem vagyunk vele kénytelenek.

Kan, szuka, nőstény például magyar észjárás szerint nem vonatkozhatik másra, mint emlősre. *Kakas, tojó, jérece* viszont sohase lehet más, mint szárnyas.

Az utóbbi hármat nem is féltem. Még olyan magyarra nem akadtam, aki kakas-özet mondjon. De másképp áll a dolog a *kan*-nal s a *nőstény*-nyel. (Lásd a cikkem címét.)

Pedig a disznót kivéve, amelynek kanja van, csak a kutyafélékre illik a *kan*. *Kan* a farkas is, meg a róka is, a kanna a párja pedig — ismét csak a disznót kivéve — mindig *szuka*.

Nincs tehát se him-farkas, se nőstény-róka annak a nyelvében, aki magyarul beszél. Hanem van kan-farkas és szuka-róka.

Másképp vagyunk a *him*-mel. A *him*-et a nép nyelve tulajdonképpen alig ösmeri. A parasztnak inkább a *kan* kell. Neki kan a medve is, a görény is, a menyét is, a vidra is, a borz is, a patkány is, stb. En nekem pedig az mondja az én nyelvérzékem, hogy aminek a nőnemű példánya nem *szuka*, annak a férfiivarja nem lehet kan.

Ez a logika. Valamint az is, hogy ami az emlősöknél *him*, annak az állatnak a nőnemű példánya mindig *nőstény*. És megfordítva. Tehát a medve, a borz, a hiuz, a nyest, a menyét stb. mind vagy *him*, vagy *nőstény*. Kivéve a maeskat, mely *kandur* nem him.

Erre a kettőre majd még visszatérek alább. Most csak tartuk meg a sorrendet egyelőre, maradjunk szépen az emlősöknél.

A szárvast minden vadász ember *bikának*, illetve *tehénnek* (és nem *sutának*) ösmeri. Iva-déka *borju*. (Ebből lesz a *csapos*, azután a *villás*, vagy az *üsző*.) A „*gim*” elnevezésre a könyveken kívül sehol sem akadtam. Magyar parasztról legalább soha sem hallottam.

Az *öz* vagy *bak*, vagy *suta*. (Ivadék: borju, de gidának is sokféle mondják.)

A zerge vagy *bak*, vagy *zergo-kecske*. (Ivadéka: gida.)

A nyulal egy kis baj van. Himjét mindig csak kanna, vagy baknak hallottam emlegetni, pedig a nősténye csak *nőstény*. Az én logikám szerint tehát a férfiivar csakis *him* lehet. A

lalkozik az amerikai luczernamag beözönlésével luczernatermelésünket fenyegető veszedelemmel s különösen annak arankamagtartalmánál fogva előálló hátrányokat és veszteséget illetőleg felhozottak legszélesebb körben figyelmet érdemelnek.

Ezen közlemény megjelenése alkalmából érdekes *Schribauxnak* a francia nemzeti gazdasági iskola magkisérleti állomása vezetőjének a *Journal d'agriculture pratique* legutóbbi (márcz. 11.) számában, az amerikai luczernamaggal tett tapasztalatai alapján a gazdákhöz intézett tanácsa.

1890-ben figyelmeztettem a gazdákat — mondja e jeles szakférfi — hogy földjeikről az amerikai luczernát száműzzék, amelynek egyebekben kívül az a nagy hátránya, hogy a veszedelemes arankának az amerikai luczerna közt előforduló magja oly nagyszemű, hogy a legszigorubb rostálással sem lehet kiválasztani.

Azon aggályok, melyeket annak idején kifejezésre juttattam, sajnos, bekövetkeztek: ez a nagyszemű aranka már a Provenzei luczernában kezd jelentkezni. A múlt héten az állomáson végzett vizsgálatok az amerikai arankának igen sok délvidékről származott magmustrában való jelenlétét kimutatták.

A veszedelem annyival nagyobb, mivel a kereskedők figyelembe nem véve ezen új parazita jelenlétét, magvaikat úgy tisztítják, mint eddig s kétségtelenül arankás árut hoznak forgalomba.

Ezen kellemetlen vendég újabb indító okul szolgál arra, hogy here és luczerna vásárlásánál annak arankamentessége kikötessék s a mustra magvizsgáló állomások által megvizsgáltassék.

Nálunk a mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. meggátolja ugyan az arankás luczernának 10 kg.-nál nagyobb mennyiségben való forgalomba hozatalát és így az amerikai arankamag terjedésének lehetőségét csökkenti, de mivel teljesen lehetlenné még sem teszi, megfelelő eljárással az amerikai luczerna forgalomba hozatala lehetőleg korlátozandó volna s a mennyire a törvény erre módot nem nyújt, az amerikai luczernamagot forgalomba hozó czégek nevének nyilvánosságra hozatala által volna elérhető.

K. R.

másik kettő amugy is fölötté visszatetsző, legálább énnekem.

A vaddisznónak *kan-ja* és *emsé-je* van.

A szárnyasokról is még valamit. Még egyszerűbbek, mint az emlősök kategóriája, pedig szárnyas hazai állatunk sokkal többféle van, mint emlős.

A tyukfélékkel könnyű elbánni. Az mind vagy *kakas*, vagy *tyuk*. (Fajd, fáczán, fogoly, fűrj.) De már a pulykakakas mellett nem *tyuk* van, hanem *tojó*.

A vadlibának éppugy *gunárja*, a vadruccának éppugy *gácsérja* van, mint a szelidnek. A párja mindakettőnek *tojó*.

Magyar vidékek pákászi *gunárnak* mondják a him ivaru darut s a kócsagot is. Ellenben a vöcsök, a buvár, a szárcsa *gácsér* nekik. A párja mindegyiknek *tojó*.

Et nunc venio... Most jön a java, a „nöstény-sas“.

A ragadozómadarak nem megkülönböztetése még tanult embernek is feladat, az egyszerű parasztembernek fogalma sincs arról. Ot hát hiába kérdeznők. Ő éppugy általánosítja a madárnál a *kakast*, (arra tudniillik, ami nem *gunár* se *gácsér*), mint az emlősöknél a *kant*. De a jámbor tyukfélékkel hogyan vonhatnók egy kalap alá a vérengző bestiákat?

Mindenütt him-sasról, him héjáról, him ölyvről stb. olvasok. Jobbat sehohsem találok. Közössé kell tehát tennem a him meghatározást emlős és madár közt. De már a *nösténynek* nem ülök fel, ha még úgy kínálják is. A *tojónál* maradok. A „nöstényt“ én *madárra* nem tudom

A tapló mint házi iparczikk.

Polyporus fomentarius.

Ujabb időben nemcsak a külföldön, de hazánkban is nagy gondot fordítanak a háziipar emelésére s előbbrevitelére, hogy ez a sors csapásaitól szenvedő gazdát segítse, s neki újabb jövedelmi forrást teremtsen.

Nálunk a háziiparnak egy eddig jóformán teljesen figyelmen kívül hagyott mellékága a *taplóból* készíthető különféle praktikus tárgy volna, mely egyrészt nagy mennyiségben fordul nálunk elő, másrészt feldolgozása alig járna technikai nehézségekkel.

A *taplót* az általánosan ismert fagombából készítik, mely Magyarország bükkfaerdeiben (Somogy, Baranya, Zala stb. megyékben) a fák kérgén nagy mennyiségben található. Különféle fagomba van így a *Polyponus ignarius*, *dryadens*, *officinalis*, *fomentarius* fo., *borealis* Illt és a *Daedalea quercina*, melyek hol bükk, hol fűz vagy a tölgyfán fordulnak elő, s különösen a *Polyporus fomentarius*, *officinalis* és a *Daedalea quercina* a legjobb legfitűnőbb anyagot szolgáltatják.

A *Polyporus foment.* nagyjából bükkfán található, de tölgyfán s más lomblevelű fákön is tenyészik. E gomba színe piszkosfehér s a leggyakoribb alakja patkóhoz hasonlít. A kinőtt gomba súlya meghaladja a 3—4—5 kg.-ot.

A gyógyszerárakban használt *Polyporus officinalis* csak a vörösfenyőn fordul elő; e gomba teste puha, porózus, s könnyen széjjeláll, paraszerű, fehér. A gyógyszerárban a vérzés előállítására használtatik s különben könnyen munkálható s igen szép taplólemezeket ad.

A *Polyporus ignarius*, a tulajdonképpen tüzi taplónál a gomba teste barnásfekete, kemény, később e gomba színe rozsdásbarnává változik; különféle lomblevelű fákön fordul elő, leginkább fűzfákön.

Odvás, már elhalt fákön leginkább tölgyfán található, a *Daedalea quercina* — tölgyfapapló — ez egyike a legjobbknak s kitűnő anyagot szolgáltat.

Ezen összes a fákra nevezve káros hatású gombák alkalmasak volnának a feldolgozásra, különösen oly vidéken, hol a mezőgazdaság jövedelmezősége amugy is kétségesnek látszik.

alkalmazni és meggyőződés, hogy nem is lehet magyar nyelvérzékkel. Nöstény farkast még irhat valaki, ha borzad a *szukától*, de a „nöstény tuzok“ éppen olyan nekem, mint említett barátom „fácánbikája“.

Az éneklők is *himek*, minthogy kakasok, gunárok, gácsérok nem lehetnek. (A *gunár* és a *gácsér* speczialiter vízi, esetleg mocsári madárra vonatkoznak.) De a nő-ivarbeli éneklők a magyar nép megszokott nyelve szerint nem tojók, hanem *jérczek*. A tyuk-féléknél a jérczeség átmeneti állapot. Az éneklőknél ez a végleges. Jércze-pintyökét, jércze-kenderikét, mond a magyar paraszt.

Mindezek csak példák. Nagyjából körvonalozva.

Nem is lehet, hogy rá ne szorulnának a pótlásra, kibővítésre.

De iszen én csak pengetem a nótát. Aki megérti, ha tetszik neki, fújhatja aztán tele tudóval.

Könnyen meglehet, hogy egyik-másik dologban tévedtem. Előre is szépen megköszönök minden korrigálást.

Neheztelés nem lesz belőle, mert a szándékom tiszta volt. A magyar gazdák dolga a többi.

Akinek közülök megjegyzése van a dologhoz, aki valami újat és jót tud hozzátenni, az lekötelez mindnyájunkat, ha kibővíteni segít ezt a témát s kevesbiti nyelvbéli fogyatkozásunkat. A *Köztelek* hasábjai bizonyynyal nyitva fognak állani az efféle törekvéseknek.

Hazánkban akárhány helyen bőviben terem e gomba s szedése és feldolgozása semmi nehézségbe nem ütközik.

Tekintsük például a külföldet, hol Svájc, Thüringia, Csehország ez anyag feldolgozása által jelentékeny iparágat teremtett.

Nálunk leginkább Zalaiban, Somogyban, Erdélyországban (Csik, Háromszék) található ezen gomba valóban szép példányokban.

A *taplógomba* feldolgozása leginkább a téli, jóformán munkanélküli időben, mikor a napszámos keresete alig tesz számot, volna ajánlatos. A téli estétet ily munkák előállítására lehetne felhasználni s hevezetése az egyes községekbe annál kívánatosabb volna, mert ezen iparág elsajátítása semmiféle technikai nehézséggel nincs összekötve s mégis szép összeget jövedelmezne. A nép jóléte jelentékenyen fokozható lenne.

A gomba szedése igen egyszerű módon történik. Két ember egy nap alatt könnyen 2—3 nagy zsákkal szedhet. Nincs másra szükségük, mint egy vaskampós rudra, mely kampó a gombának a fákról való leszakítására szolgál. Egy ember tartja a rudat s azzal leszakítja a gombát, a másik összegyűjti.

Hogy a *taplógombát* ipari czikkek előállítására használhassuk, az összegyűjtött gombákat előbb füllesztjük; ez erjedés által a gomba jobban elmállik, puhábbá lesz. Idővel a gombán világosszürke színű bevonat (penészréteg) képződik, mely később kékeszürke lesz.

A gomba eme kérgét lehántják, lehámozzák s az egész tömeg luggal telt kádba jön s ott 4—5 napig marad. Ennek következtében a *tapló* sokkal puhábbá válik, könnyebben ég s könnyebben kalapálható s nyújtható. Ha a lugini áztatás megtörtént, a *taplót* szárítjuk, minek lassan, nagy gondal kell történni, különben a *tapló* nem használható, s ezután padlásra vagy pajtában szélesen elterítve elrakjuk, hogy jól kiszáradhasson.

A száradás után a gombát jól megválogatjuk, osztályokba szorozzuk s a szebbeket és a silányabbakat külön-külön rakjuk. Az így felhalmozott anyag, sarlóalaku késsel 5—10 cm. sávokba metéltetik s újra osztályoztatik, mire azután alkalmas a használatra.

A *taplóból* a legkülönbélebb czikk készül: sipka, táska, csokor, szőnyeg stb. stb.

A legjobb *taplót* a *Polyporus fomentarius* szolgáltatja s leginkább kedvelt az olyan *tapló*, mely a fán 50—60 cm. területen nő s igen puha s nyújtható.

A *tapló* szinezése (festése) eddig nem sikerült. Tisztított *tapló* ára 10—16 frt mm.-ként, a jobb minőségű 60—80 frt. R. A.

GAZDASÁGI ALLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Az almamoly hernyója és az enyvygűrük.

A „*Köztelek*“-ben volt már alkalmam az almamoly (*Carposaps pomonella*) ellen való védekezéssel foglalkozni.*) Akkor a védekezésnél a fősulyt az arzénsóval való permetezésre valamint kisegítésképpen a fának tiszta állapotban való tartására fektettem; ajánlottam azonkívül azt, hogy ha őszszel a fák törzsére köröskörül rongyot, vagy szénát kötünk, a ferges gyümölcsből kimászott hernyók részint bebábozódás végett ide húzódnak s akkor nem kell egyéb, mint a tél végén ezeket a kitett rongyokat illetőleg szénát leszedetni és elégetni s a kertész könnyű csapással egyszerre jelentékeny számu feregtől menekül meg.

Ez az eljárás, a ki azt csak így is végrehajtotta, jó volt arra, hogy a termelés nagyrészt az almamolytól meg lehessen menteni. Tehát csak nagyrészt és nem mindet. És

*) *Köztelek* 1895. évi 925. és 944. old.

miért nem? Mert tisztán csak két nemzedéket vettem, a mely meglehetősen határozott időben mutatkozik, holott a dolog valójában akként áll, hogy a moly rajzik majdnem egész termelési időszakon át. Mert habár a molynek csak két különösen kiemelkedő és feltűnően tömeges rajzási időszaka van, annak gyér példányai akadnak mindig épp úgy, mint a hogy áll, hogy mindig van nemcsak férges gyümölcs, hanem meg van a fereg, tehát az almamoly álcája is. A moly eme sajátos megjelenésének tehát a főntebb eljárás teljesen megfelelt s annak kiegészítéséhez hozzácsatolok még egy olyan eljárást, amelyről *a priori* nem merném állítani, hogy az almamoly ellen bevál, ha a tapasztalat annak gyakorlati alkalmazhatósága mellett tanubizonyosságot nem tett volna: ez az enygyűrűnek alkalmazása.

Ismeretes, hogy ezeket a hernyóenyvgyűrűket a gyümölcsfákra azért alkalmazzuk, hogy olyan rovarokat, a melyek a helyváltoztatást csak lábuk segítségével s azt is csak járassal végzik, tehát például nem röpködnek vagy ugranak, a fára való felhatolásban akadályozzuk. Így bevál, ha az eljárás a gyümölcsfáknál a téli araszoló pillék (*Geometridák*) ellen, a melyeknek nőstényeiről ismeretes, hogy csak igen-igen rosszul, majdnem csökevényesen kifejlődött szárnyakkal bírnak s e miatt csak másszával közelíthetik meg a fa koronáját. Ha most e rovarnak utjába esik az enygyűrű, a melynek ragadós anyagán át nem bír lábolni, kénytelen vagy maga elpusztulni, vagy petéjét olyan helyre lerakni, a hol ismét az ebből a petéből kikélő nemzedék vesz el. Különben ezekről az araszoló pillékről volt már a „Köztelek”-ben is szó s így tehát e tárgyat nem fejtegetem tovább.*

Tudva azt, hogy ez enygyűrűk ilyen jó szolgálatot tesznek a mászó rovarok ellen, nem lehetetlen, hogy valaki azt pl. a csak szintén mászó *hamvas vinczellérbogár* vagy a *kendermagbogar* ellen alkalmazná a szőlőben. Erről azonban már előre is le kell mondani, hogy itt célt lehet érn, és pedig azért, mert itt a szőlőnél a gyűrűt már jó alant kellene alkalmazni. Ilyen esetben azonban, ha a talaj nem is volna futóhomok, a gyűrűt csakhamar ellepi a föld, por és más piszok, s az elveszti ragadós természetét, mire a bogárság aztán vigan jár-kel rajta, úgy, a hogy neki tetszik.

Ezzel a gyűrűvel célt lehet érn az almamoly hernyója ellen is és pedig igen jó kiegészítő eljárásnak bizonyult be. Tudjuk, hogy daczára a permetezésnek, a lehullott gyümölcszedésnek, egy-két még ki nem fejlődött hernyó mégis vissza-visszavándorol az almafára, hogy ott legjobb esetben még egy, de sokszor még több almát is tönkretessen: ezt a másodszori visszavándorlást megakadályozza a hernyóenygyűrű.

Brecher, grünewaldei erdőmester, közli,* hogy ő a kis téli araszoló pillé (*Cheimatobia brumata*) ellen 1894. október havában 4 cm. széles enygyűrűket alkalmazott. Ezek a gyűrűk a kellő időben, (okt.—januáriusig) ragadóságukat jól megtartották, a tél végén azonban megkeményedtek. Melegebb napok közeledtével azonban, kivált július közepe táján ismét föl-enyhültek. Ilyenkor, júliusban találta Brecher erdőmester, hogy egyik-másik enygyűrűben néha 10 hernyócska is megakadt legfeljebb középig hatolt, de a ragadós anyag nem engedte, hogy végiggázoljon rajta. Az így megakadt hernyókról határozottan kitűnt, hogy azok az almamoly lárvái. Ezek a hernyók nagy erővel mentek neki az utjokba eső akadálnak, de erejük mégis csekélyebb volt s így a 4 cm. széles enygyűrű közepén fejfelé felfelé kénytelenek voltak megállapodni. Ez a vándorlás, t. i. hogy a hernyók fejfelé voltak, világos bizonyítékot

nyújtott arra, hogy honnan jöttek. Ebből láthatjuk, hogy a fáról lehullott fereg ha szükséges, csakugyan visszavándorol még egyszer föl a fára, hogy ott még addig egyék, amennyi tökéletes kifejlődéséhez még szükséges.

Most tavasszal ezeket a hernyóenyvgyűrűket még arra célra is lehetne fölhasználni, hogy megakadályozzuk velők a rügyfuro bogarak (*Anthonomus pomorum*, *cinctus* stb.) kártételeit is. A gyümölcstermelők ismerik nagyon jól azt a jelenséget, hogy az alma- és körtefa bimbói bizonyos ideig szépen fejlődnek, de míg nyílás idején egy részök szépen virágzik, többje egyszerre megbarnul és elszárad. Ha az ilyen elszáradt bimbót fölöntjük, abban vagy lábatlan álcát, vagy bábót, de nem ritkán már egy ormányos bogarat találunk, az előbb említett *Anthonomus*-fajok egyikét. Ez a bogár bir ugyan repülő szárnyakkal, de nagyon ismeretes róla, hogy a gyaloglást rendkívül szereti, szárnyát csak nyáron s ekkor is ritkán használja: ez ellen a csökönyös gyalogló ellen tehát szintén jó a hernyó-nyv, a melyet most még márczius hóban kellene alkalmazni; a későbbre meghagyott, vagy a szükséghez képest felújított hernyóenyvgyűrű jó szolgálatot tesz aztán a moly és egyéb lepkék hernyói ellen.

Ami magát a hernyóenyvet illeti, azt készen is lehet kapni egyes magkereskedésekben, de előlíthatja azt maga az ember is. Szolgáljon erre utmutatoul az alábbi néhány leírás; legtöbbje már ki van próbálva s gyakorlatban be vált.

1. 5 (öt) rész kolofonium-gyantát fölolvastunk némi melegítés közben 1 (egy) rész terpentín-olajban s hozzákeverünk lassu melegítés közben 2 (két) rész disznózsírt, majd ha az egész jól összekeverődött, hozzáöntünk még 2 (két) rész stearinolajat. A nyert ragadós anyagot azon melegen átszűrjük vászon-ruhán tiszta agyagedénybe és a hernyóenyv kész.

2. Három (3) rész kolofonium-gyantát 4 (négy) rész jó (tiszt) repceolajban óvatos melegítéssel fölolvastunk s ahhoz folytonos keverés között előbb 2 (két) rész kulimászt (nem asványi, hanem fenytuskóból valót), 1 (egy) rész kenőszappant s végül 10 rész fakátrányt keverünk. A fakátrányban nem szabad, hogy 3%-nál több karbolsav legyen. Ha az egész anyag már kihült, azonnal használható.

3. 50 (ötven) rész fehér szurkot föloldunk előbb megolvastott 3 (három) rész disznózsírban s ehhez aztán 30 (harminez) rész repceolajat keverünk. Ez a hernyóenyv talán valamennyi között a legegyszerűbb s a hozzá való anyagok is könnyen beszerezhetők. Hibájul felhozzák, hogy a fán már 3—4 hét múlva nagyon megkeményedik. Némileg hasonló hozzá az alábbi szer.

4. 1 (egy) font fölolvastott disznózsírba belekeverünk 5 (öt) font repceolajat; külön edényben pedig fölolvastunk 1 (egy) font kolofonium-gyantát s hozzákeverünk 1 (egy) font sűrű terpentín-olajat: ezt az utóbbi két anyagot összekeverjük az előbb említett és külön elkészített anyaggal. Ha kikült, használható azonnal ez az anyag is.

5. Három rész megmelegített kulimászhoz hozzá kell keverni egy rész sűrű terpentín-olajat s az így nyert enyvet azon melegen föl kell kenni a fákra.

Noha az itt felsorolt anyagok legtöbbje nem veszélyes a fa kérgére (kivált cambiumjára), óvatosság, de még izlés kedvéért, a hernyóenyvet nem kell közvetlenül a fa kérgére kenni, hanem tanácsos előbb a fa körül vagy vastag papirosból (kéreg-papír, ezukorpapír, vagy többrét összehajtott egyszerű, vagy viaszkos vászonból) egy vagy 4—5 cm. széles és s fa törzsét köröskörül érő övet kötni s csak arra kenni az enyvet. Minél szélesebb az öv, annál sikeresebb: láttuk, hogy az almamoly aránylag gyenge hernyói az 5 cm. övnek egészen a közepéig hatoltak; nagyobb hernyó, vagy erős izmos lábu bogár végig ment volna baj nélkül az egész övön.

De végül arra is kell vigyázni, kivált a repedezett kérgű öregebb fáknál, hogy itt a bogár vagy hernyó az öv, illetőleg a gyűrű alatt ne mehessen fel; ezért tehát vagy ki kell egyengetni a repedezett kérget azzal, hogy a repedéseket tehéntrágyás agyaggal bekenjük, vagy hogy a kérget levágjuk. A repedéseknek szőrrel, gyapjuval, vagy gyapottal való betömése nem biztos.

Természetes, hogy a hernyóenyvet, ha megszáradt, vagy a por lepte el, újjal kell felfrissíteni, vagyis a régi gyűrűre egyszerűen újat kell kenni.

Jablonski József.

IRODALOM.

Jelentés az 1896. évi drezdai és berlini kertészeti kiállításokról. Molnár István orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos a mult évben megtartott drezdai és berlini kertészeti kiállításokon merített tapasztalatairól és az ott látottakról terjedelmes jelentésben számol be a földmivélségi miniszternek.

A drezdai kertészeti kiállításról főlemliti, hogy a magas és félmagas törzsű gyümölcsfák kevés és nem valami szép példányokkal voltak képviselve, úgy, hogy az e nembeli kiállításunkkal nem versenyezhetnek. Hanem annál szebb példányokat mutattak be az alak és törpe fák-ból, de csakis példányokat, mert $\frac{2}{3}$ részén meglátszott a gyors munka. Általában azt a tapasztalatot merítette, hogy Szászországban a törpe fákra fordítanak most nagy figyelmet. A rózsakiállítás volt a leggazdagabb, mely 2400 m² területet foglalt el.

A berlini iparkiallítás — mint a jelentés szói — éppen a kertészeti kiállításnak köszönhetette sikerült voltát. Nagyságáról fogalmat alkothatunk, ha elgondoljuk, hogy a kertészeti kiállítás 3 kisebb épületet és a szabadban 30,000 m² területet foglalt el, melybe a parkozásra szolgáló területek nincsenek beleszámítva.

A csarnokban állandóan kiállított tárgyak kollekcziója, mint a jelentésből értesülünk, nem kelhet versenyre a mi kiállításunkkal, valamint a magas és félmagas törzsű gyümölcsfák sem. Annál inkább kitűnik az alak törpe, diszfák és eszerjék kiállítása, mely még az 1889-iki párisi kiállításon bemutatottakat is túlszárnyalja.

Nem kevésbé érdekes volt az üvegházak és a feldolgozott gyümölcsök kiállítása is.

Az időleges kiállítás rendezése eltért azon régi sablontól, mely szerint terminusokhoz kötik az időleges kiállításokat. Berlinben az időleges kiállítás az egész kiállítás tartama alatt nyitva volt s ki-ki akkor küldte be a kiállításra szánt gyümölcseit és virágait, mikor erre az időszak legelőnyösebb volt. Ennek a gyakorlatnak nálunk való behozatalát — amire nézve Forster Géza a mult évi kertészeti kongresszuson javaslatot is nyújtott be — fölötte óhajtanónak tartottuk már eddig is; most a bevált német példa már előttünk van, csak követni kell.

A kertészetben előforduló eszközök és anyagok kiállítása nem volt jól áttekinthető. Ebben is mögötte maradt kiállításunknak. Egyéb-ként a kiállítás fényes bizonyosságot tesz a kertészeti szakiskolák életrealóságáról.

Végül érdekesen ismerteti a jelentés a berlini Rieselhofnak — mely futó homok volt — termékenynyé tételét.

A nagy szakismeret- s ügyszeretettel egybeállított jelentéssel gyarapodott egygyel a száma azon hasznos és érdemes szolgálatoknak, melyeket Molnár István kertészeti kulturánk fejlesztése érdekében fejt ki, különösen a külföldi viszonyok s tanuságok gondos megfigyelése s felhasználása által.

A sertésvész. Irta: Rátz István állatorvosi akadémiai ny. r. tanár. Második kiadás. Szokatlan tünemény a gazdasági szakirodalomban, hogy valamely mű rövid idő alatt két kiadást érjen, de a Rátz művének másodszer

* Köztelek 1893. évf. 910. old.

*) Forstlich-Naturwissenschaftliche Zeitschrift. 1895. (IV.) 12. füz. p. 457—8.

tudunk helyzetünkön gyökeresen javítani, akkor a jó gazdatiszti állás ritkább lesz, mint a fehér holló; de megterem egy új fogalma a proletárizmusnak, a nagyszámu, nyomorgó gazdatiszti családokban.

De hát miért is jutott a gazdatiszti osztály ilyen szomorú helyzetbe? Ennek nézetem szerint a legfőbb oka maga a gazdatiszti osztály. Nincsen köztünk összetartás, a magunk ügyeit nem pártoljuk, csak indolenciával nézünk. Ha valakit baj ér, egyenkint zúgolódunk, de érdekeink védelmére nem teszünk semmit, főleg addig nem, míg jobb módban vagyunk. Nem tömörülünk kellően, mint mások, pedig láthatjuk, hogy kisebb szellemi tőkével bíró társadalmi osztályok is kellően tömörülnek és megtudják érdekeiket védeni. Így van is a számunknak megfelelő egyesületük nemesak az erdészeknek, gépészeknek, dijakoknak, de az őszerekeknek is stb., amelyekkel érdekeiket nemesak megvédték, de elő is mozdítják.

Hol van a mi létszámunknak megfelelő gazdatiszti egyesület, vagy volt-e valaha ilyen? Nem volt, nincsen és talán nem is lesz soha! Erre nem áldoznak, főleg a jobbmóduak, a kiktől leginkább telne, holott a „Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete” a tagdíjakból nemesak szerencsétlen tagtársait, vagy azok családját segíezi, de tőle telhetőleg kenyeret is ad az állásnélküliek kezébe; továbbá utját törí annak, hogy az I. és II-ik gazdatiszti kongresszus határozatai megvalósuljanak és hogy a felsőbb körök tartozkodó magaviselete jóakaratu támogatással fejlődjen. Ha mindezt keveslenék a kartársak, mutaszanak rá a gazdatiszti egyesület gyűlésein arra, ki mit, mi módon vél jónak, helyzetünk javítására mi vezetne hamarabb a kívánt célhoz? Sok gazdatiszt azonban csak akkor kezdi komolyan megismerni az egyesületet, ha állását elveszti, ha támogatásra szorult, azután ismét elfeledi. Pedig nem lehet tudni, ki mikor milyen körülmények közé jut. Azért, míg teheti, segíteni kellene szerencsétlen kartársain, vagy annak családján, hogy esetleg ő rajta is segítve legyen.

Egy kellő számmal bíró egyesület a felsőbb körök előtt olyan súlylyal bírna, hogy nem részesült volna azon szerény javaslat is, amely a mezőrendőri törvény 16. §-ában érdekeinket védeni célozta, olyan elbánásban, mint a főrendiházban jutott; valamint nem volna orvosolatlanok az 1891-ik gazdatiszti kongresszuson hangoztatott sérelmeink sem.

Egy életerős s akcióképes egyesület keretében való tömörülés által tekintélyt s nyomtérket kölcsönözhetnénk panaszainknak, a melyek mindaddig pusztában elhangzó jajjok maradnak míg széttagoltak, közös érdekeink iránt közönyösek s egyesületünkkel, mint érdekképviseleti szervezetünkkel szemben tartózkodók leszünk.

L. J.

Földmivesiskoláink.

A „Köztelek” 22-ik számában „Földmivesiskoláink” czim alatt egy közlemény jelent meg; melyben a közlemény írója a földmivesiskolák feladatait és hatását fejtegetvén, olyan következtetéseket általánosít, a melyeket a megyesi, beszterezeti, földvári földmivesiskoláknál szerzett, melyeket azonban nem az állam, hanem a szász egyetem tart fent.

Eppen ezért következtetései az összes földmivesiskolákra vonatkoztatva tévesek, mert az állami földmivesiskoláknál az utóbbi időben éppen a cikkben jelzett irányokban jelentékeny haladás történt. Erre nézve felvilágosításul szolgáljanak a következő adatok.

A mi az elméleti oktatást illeti, az a következő:

A téli féléven az I-ső éveknek magyar nyelv 4 óra, számtan 3 óra, földrajz 2 óra, természettudományi alapismeretek 1 óra, összesen = 10 óra. II-ik éveknek, állattenyésztés

6 óra, kertészet 3 óra, beteg állatok apolásának ismertetése 1 óra = 10 óra.

A nyári féléven I. éveknek. Növénytermelés 6 óra, kertészet 3 óra = 9 óra. II. éveknek kigazdaságok berendezése és kezelése 6 óra, gazdasági építkezés ismertetése 2 óra, összesen = 8 óra.

Ezek szerint tehát hetenkint télen 10 óra nyáron 9 óra, semmi esetre sem mondható sóknak az elméleti oktatásból, kivált, ha figyelembe vesszük, hogy ez legnagyobbbrészt a növénytermelés, állattenyésztés és kertészetre vonatkozik.

A gyakorlati oktatás a legszélesebb alapra van fektetve, így például az összes iskolánál az összes munkálatokat a tanulók végzik, miért is a cselédek létszáma csakis annyiban van betöltve, ha átmenetek alkalmával a munkálatok fennakadást ne szenvedjenek. Ezért aztán a tanulók szántanak, vetnek, atatnak, csépelnek, a takarmányféléket kaszálják, összegyűjtik, kazalozzák, egyszóval mindazon munkát, a mi az iskolák gazdaságában előfordul, a tanulók végzik el s csakis az esetben alkalmaznak napszamosokat, ha a munka sürgősége azt megkívánja.

A felvételnél divó szokásoknak kifogásolását illetőleg meg kell jegyezni, hogy a földmivesiskoláinkban az állami helyekre csakis paraszt fiuk vétetnek föl, s a kézimunkától irtózó, urhatnám 2-4 gimnáziumban agyonbukott fiatal embereket (kiknek azonban száma örvendetes módon rohamosan csökkent) legtöbbsnyire azok küldték be, kik alapítványt téve a földmivesiskoláknál, joguk van ezen alapítványi helyet betölteni. Azt pedig örvendetesem jelezhetem, hogy az állam nem képes az összes jelentkező kisbirtokos fiukat a jelenlegi iskolákban elhelyezni.

Végül legyen szabad azon utolsó vádjával foglalkoznom, hogy a földmivesiskolát végzett tanulók gazdatisztekül alkalmaztatnak s így igazságtalan versenyt okoznak a valódi mivelt gazdatiszteknek. Erre csak azt lehet válaszolni, hogy ez tisztán a földbirtokosokon mulik. De ez sem egészen igazságtalan, mert igen sok gazda van, aki vagy nem akar, vagy nem tud gazdasági tanintézetet végzett ifjút alkalmazni, mivel a magasabb képzettségű fiatal ember igényét nem akarja, vagy nem tudja kielégíteni, tehát földmivesiskolai tanulót alkalmaz. Az iskolák erre nem törekszenek, de a magánjogot már annyira, hogy ezek alkalmazását eltiltsák, valóban senki sem korlátozhatja.

K. Gy.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma: Oldal

XIV. tenyészállatvásár. — Tavaszi luxuslővásárok. 437

A szeb buza és az őrlési engedély. 437

A gazdatisztek helyzete. 442

Földmivesiskoláink. 443

Tárca. A „kan”-veréb és a „nőstény”-sas. Bórsosny István. 438

Növénytermelés.

Milyen növényféléseket termelünk. 439

Gazdasági növénytan.

Amerikai luczerna. 439

A tapló, mint házi iparezikk. 440

Gazdasági állattan.

Az almamoly hernyója és az enygyűrűk. J. J. 440

Irodalom. 441

Levelszekrény. 442

Vegyések. 443

Kereskedelem, tőzsde. 445

Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Szeszület. — A központi vásárcsárarajegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmicikkek áraitól. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lővásár. — Köbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becseréken felül.) 446

Szerkesztői füzetek. 445

Kinevezések. A földmivélésügyi m. kir. miniszter Veress Alajos központi szőlészeti és borászati felügyelőt, állandó szolgálattételre a minisztériumban való beosztás mellett, vinczellériszkolai igazgatóvá a VIII. fizetési osztályba, Rácz Sándor szőlészeti és borászati felügyelőt központi szőlészeti és borászati felügyelővé a IX. fizetési osztályba, Katócz Simon, Egy Szilárd és Tornáczky Kálmán szőlészeti és borászati felügyelőket a XI. fizetési osztályból a X. fizetési osztályba, Kecskeméthy Géza, Panner Jenő, Császár Zsigmond, Solyom Albert szőlészeti és borászati gyakornokokat, szőlészeti és borászati felügyelőkké a XI. fizetési osztályba s végül Kovessy Ferenczet, Suly Antalt és Nagy Pál, a felsőbb szőlő és borgazdasági tanfolyam végzett hallgatóit, szőlészeti és borászati gyakornokká nevezte ki.

A magyar földhitelintézet és a gazdasági egyesületek országos szövetsége. A gazdasági egyesületek szövetsége felhívta a magyar földhitelintézetet, hogy a szövetség alakulásának előmozdítása és támogatása céljából a szövetségbe tagul lépjen be. A magyar földhitelintézet a tagul való belépést nem találta ugyan teljesíthetőnek, mert a szövetség alapszabályai tervezete szerint a tagokra olyan kötelezettségeket is háríthat, melyeknek az intézet jelen szervezetében meg nem felelhet, azonban méltányolva azt, hogy a mezőgazdaság összes érdekeinek egyöntetű és országos képviselete, — amit a szövetség céljául kitűzött, oly feladatot képez, melyet ugy erkölcsi, mint anyagi támogatásban részesíteni a földbirtokos osztály érdekeiben fekszik: e hó 25-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a közmivélődési humanitárius célok előmozdítására rendelt alaphól a gazdasági egyesületek országos szövetsége céljainak előmozdításához 1000 frttal járul hozzá. A magyar földhitelintézet annak okát, hogy a gazdasági egyesületek országos szövetségébe be nem léphet, a szövetség alapszabálytervezetének egy §-ára vetette vissza, amely így szól:

„11. §. A szövetség tagjai a szövetségi nagygyűlés által megállapított országos működési program reájuk eső feladatait megvalósítani igyekeznek, a végrehajtó-bizottság megkereséseire válaszolnak, adatokat gyűjtenek és felvilágosításokat adnak, a végrehajtó bizottság által hozzájuk utalt kérdéseket tárgyalják és véleményes jelentést adnak a tárgyalások eredményéről, hogy azok a köz érdekekben felhasználhatók és szükség szerint feldolgozva együttes memorandum, jelentés vagy javaslat alakjában végleges megerősítés végett a nagygyűlésnek beterjeszthetők legyenek.”

Amde éppen a Magyar földhitelintézet azon átirata következtében, mely erre a paragrafusra, mint belépését gátló intézkedésre mutat reá, a véglegesen megállapított alapszabálytervezet 5. §-ába azt a taldalékot vették fel, hogy a szövetségbe belépő intézmények a 11. §. végrehajtására nem kötelezhetők. Ez intézkedés következtében nem forgott fenn többé ok arra nézve, hogy a földhitelintézet a szövetség tagjál be ne lépjen, mert a belépés egyáltalán nem involvált volna magában olyan kötelezettségeket, melyeknek a földhitelintézet jelen szervezetében meg nem felelhet. Sajnálattal vesszük tehát tudomásul, hogy a földhitelintézet mégsem lépett be a szövetség tagjai közé.

Ezzel szemben a felajánlott 1000 frtnyi összeg távolról sem jelenti a támogatásnak azt a mérvét, a melyet a földhitelintézet alkalmazhatott volna, tekintettel arra, hogy ez évben több mint 4000 frtot szánt a földmivéléssel kapcsolatos közmivélődési célokra és tekintettel arra, hogy a szövetségnek, mint országos érdekképviseleti intézménynek jelentőségét a földhitelintézet igazgatói előterjesztése sem késett kellőleg méltányolni.

Mozgalom a tőzsdén. A budapesti tőzsde konzervatívabb tagjai e hó 25-én népies értekezletet tartottak, melyen Steiner József előadói javaslata nyomán állást foglaltak a tőzsde új alapszabály tervezetének a tagsági feltételek megszigorítására vonatkozó intézkedése ellen. Különösen azt kifogásolják, hogy az új tervezet szerint a tagoknak csak köteleességük van; 1200 tőzsdetagnak rendkívüli közgyűlés egybehívására nincsen joga, ellenben a 40 tagból álló tőzsde-

tanács fel van ruházva minden kiváltsággal. Ellenzi, hogy gazdag magánzók, ügyvédek ne lehessenek a tőzsde tagjai, holott eddig a tőzsdének ezek az elemek nyújtották a legtöbb keresetet. Az ügynöki intézmény megszüntetésével minden tag közvetíthet üzleteket. Hogy azonban tisztességtelen elemek tömegesen ne tóduljanak a tőzsdére, szükségesnek tartja, hogy minden új tag 3000 forintot deponáljon és csakis ezen kauczió alapján foglalozhassék üzletek közvetítésével. Ez a propositio nagy ellenállásra talált, amennyiben ezelőtt boldogboldogtalan lehetett ügynök és most amikor a tőzsdetagság választásánál a legnagyobb szigorat alkalmazzák és a legrigorozusabban járnak el, ily különbséget tenni régi és új tag között nem tartják méltányosnak. A reakció tehát felütötte fejét a tőzsdén, a czélba vett reformálásokkal szemben és most a közelesen megejtendő tőzsdetanácsosi választásnál fog kiderülni, hogy milyen befolyást tudnak biztosítani a konzervatív tagok.

A magyar-óvári m. kir. gazd. akad. hallgatók gazdasági egylete f. hó 18-án szakestét tartott. Benczur Elek I. é. hallgató „A baktériumokról általában” czímmel előadást tartott, melyért jegyzőkönyvi köszönetet kapott. Ezután Blascok Gyula II. é. hallg. vitakérdést vezetett be a következő czímmel: „Van-e alapja az alföldi munkásmozgalomnak, ha van, mik az okai s mivel orvosolhatók?” A vitában részt vettek: Gürthner, Benczur, Schulpe, Sztankovics, Vocht, Sántha, Takács, Seyfried, Liszka és Lehötzky akad. hallgatók.

Allatforgalmi tilalmak. Az osztrák helyügyminiszter a kérődzőknek és sertéseknek Magyarországból Ausztriába való bevitelére nézve, továbbá a ragadós tüdőlob, ragadós száj- és körömfájás, illetve sertésvész miatt életbe léptetett forgalmi korlátozások tárgyában f. évi márczius hó 28-án kezdődő érvényességgel a következő intézkedéseket léptette életbe: *Ragadós tüdőlob miatt* a szarvasmarhák Ausztriába való bevitelére Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: Árva, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony (Csallóköz sziget területének kivételével), Szepes és Trencsén vármegyékéből és Pozsony városából. Ezen törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák mindazonáltal a bécs-szt.-marxi csüfertőki és szombati vesztégyvásokra azonnali levágás czéljából bevihetők. *Ragadós száj- és körömfájás miatt a sertéseknek és kérődzőknek* (szarvasmarhák, juhok és kecskék) Ausztriába való bevitelére Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: Bars, Beszterce-Naszód, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Sáros, Sopron és Vas vármegyékéből, Sopron és Szabadka városokból. A ragadós száj- és körömfájás miatt az ausztriai forgalomból kitiltott fentebbi vármegyék járványmentes községeiből származó egészséges szarvasmarhák a bécs-szt.-marxi vesztégyvásokra mindazonáltal továbbra is bevihetők. *Sertésvész miatt a sertések* bevitelére Ausztriába a következő törvényhatóságok területéről tilos: Abauj-Torna, Arad, Bács-Bodrogh, Bars, Békés, Bereg, Bihar, Gömör-Kishont, Jász-Nagykun-Szolnok, Moson, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Szolnok-Doboka, Temes, Torontál, Veszprém, Zala és Zemplén vármegyékéből, Arad, Kecskemét, Kolozsvár, Nagyvárad, Pancsova, Sopron, Szabadka, Ujvidék és Zombor városokból.

A gabonaüzlet pangása. Az „Agrár Értesítő” hasábjain gróf Zselénski Róbert figyelemre méltó észrevételt közöl a gabonapiac mai konjunkturáról. Több, ugynevezett liberális lapban olvasom, ugymond, hogy néhány hét óta ismét vontatottan halad a gabonaüzlet, ámbar a buzakészlet már nagyon is megcsapant. Természetesen e lapok szerint ennek oka sohasem a gabonátőzsdékben keresendő, hanem abban, hogy ugy a kukorica, valamint a többi kenyér-szurogátum ősök lévén, pótolják a nép táplálkozásában a drágább búzát. Az ilyen okoskodást azonban nemesak lenyom-

tatni, de bebizonyítani is jó volna. Mellözve azt, hogy kukorica-, árpa-, zab- és burgonyakenyérnek nagyban való fogyasztásáról azoknál a népeknél, melyek búzát, vagy rozst szoktak fogyasztani, semmit sem hallottunk, egy pár forint árkülönbség nem képes a népek szokásait rövid pár hét, vagy hónap alatt annyira megváltoztatni, hogy búza- vagy rozsenyér helyett, kukorica, vagy árpakenyeret egyenek. Ez az okoskodás nem egyéb tehát egy baises előidézésére irányuló újabb tőzsdéi esküznél. Azt is olvasom, hogy míg február végén a búza ára Párisban 10 frt 93 kr., Berlinben 10 frt 80 kr., New-Yorkban 8 frt 5 kr. volt, addig Budapesten 8 frt 25 kr-on jegyezték a búzát. Miután Ausztria-Magyarország már nem nevezhető búzát exportáló állammak, ha ugyanolyan magas vámok védenek e czikket nálunk, mint Franciaországban és Németországban és ha az őrlési kedvezmények teljesen meg lennének szüntetve, a búza árának nálunk is 10 frt 90 kr. körül kellene ingadoznia, mert egy nem exportáló államban a búza ára egyenlő a new-yorki árakkal vagy más kivitt ős ország ősőbb áraival, melyekhez hozzáadandók a fuvar- és vámoköltségek. Hogy azonban nálunk a búza ára alig drágább, mint New-Yorkban és harmadfél forinttal ősőbb, mint Francia- és Németország fővárosaiban, ennek oka, mint előbb említettem, egyrészt abban rejlik, hogy sokkal kevésbé van vám által védve, mint e két országban, másrészt, hogy ezt a csekélyebb vámot is tökéletesen kijátszák az őrlési kedvezmény útján és végül, de ez a baj már nemzetközi jellegű, hogy a fedezetlen határidőzlet révén a kereslet és kínálat törvényet kijátszák s lehetlenné teszik az árak normális fejlődését. E helyes számításon alapuló megjegyzéshez kommentárt szolgáltat a budapesti tőzsdén megindult kontremin mozgalom, mely a budapesti tőzsdén áresést és teljes üzlettelenséget tudott előidézni akkor, mikor a külföldi áralakulások kedvezőek. De éppen azért, mert a külföldi árak kedvezőek, sőt New-Yorkban is 8 frton felül jegyezik a búzát, a kontremin mozgalom ezuttal valószínűleg nem ér czelt, mert a világ főbb piacainak árvizonyai arról tanuskodnak, hogy a sokat emlegetett tultermelés által eredményezett feles buzakészlet legfeljebb papíron van meg, míg a valóságban a fogyasztás igényei csak nehezen nyerne kielégítést.

Mozgalom községi hitelszövetkezetek létesítése érdekében. Az Erdélyi Gazd. Egylet újabb akciót indított meg, melynek az a czélja, hogy Erdélyben minél több községi hitelszövetkezetet létesítsen és azok vezetése és segélyezése czéljából egy Kolozsvárt székelt központi szövetkezet alapítását tervbe vette. A központi szövetkezet üzletreszeinek jegyzése érdekében a múlt napokban küldte szét az egylet körleveleit, márczius 20-iki ülésén pedig maga az egylet is 1500 forint értékű alapítványi üzletreszt jegyezt. Örömmel üdvözöljük az Erdélyi gazdasági egyesület e hasznos és követésreméltó kezdeményezését.

Szaporodó szövetkezetek. A erdélyi részekben egy Kolozsvárt megalapítandó központi szövetkezet ügyében megindított mozgalom más alakban ugyan, de az ország Királyhágóninnyi részében is visszhangra talált. Napról-napra szaporodik ugyanis azoknak az emberbarátoknak, papoknak és birtokosoknak száma, a kik belátva azt, hogy a népen csak szövetkezés útján lehet segíteni, falujukban vagy megyéjükben ezek alakítását erélyes elhatározással sürgetik. Igy Szacsurban Zemplénmegyében létesült nemrég egy hitelszövetkezet főleg Bartay István és Pechy Ádám kezdeményezésére. Uj-Kigyóson Wenckheim Frigyes gróf fog emléket emelni magának, ha a richesse oblige elvét követve, sikerre vezeti az ott ebben az irányban megindult mozgalmat. Mosony vármegyében a gazdasági egyesület buzugó titkára Hensch Árpád vette kezébe ez ügyet és fírad a szövetkezetek érdekében, reméljük, nem ered-

mény nélkül. Somogyban szintén egy szövetkezeti központ alapításáról van szó. A helyzet jellemzéseül ki kell emelnünk azt is, hogy egyik beregi községben a szövetkezeti igazgató házát, a konczot vesztett és e miatt felbőszült üzorsások felgyújtották. A szövetkezeti ügynek is megvannak a maga martírjai, a kik megérdemlik a nemzet figyelmét.

A Maros-vásárhelyi országos baromvásár 1897 év április hó 6-án fog megtartatni, a kirakóvásárt pedig 8-án tartják meg.

A biharmegyei gazdasági egylet közgyűlése. A biharmegyei gazdasági egylet márczius hó 17-én tartotta meg rendes évi közgyűlést Szabó József egyleti elnök elnöklete alatt. Az elnökség az egylet múlt évi működéséről jelentést téve, felemlíti, hogy az egyletnek 480 tagja van. Az egyleti pénztár bevételére 7621 frt 68 kr., kiadása 5657 frt 63 kr volt, maradványképen az 1897. évre át lett vité 1964 frt 05 kr. Az egyleti főiskolában tervezett hasznos és előnyös átalakításokat a múlt évben már teljesen keresztülvitték és most már a rendszeres 5 éves fordulat hozták be minden gyümölcsfaiskolánál. A szőlőtelepét is fejlesztette az egylet a múlt évben, ugy, hogy most már több szőlőajtványt tud előállítani. A szövetségbe lépett biztosító társulatok felkérésére a jégkároknak szakbizottságok útján való rendezésénél a gazdaközönség érdekeinek megővése szempontjából szakbizottsági elnököket küldött ki. Felirt a pénzügyminiszterium és a földmívelésügyi miniszteriumhoz, hogy a dohánytalajok használatánál a 3 éves fordulatot engedélyezzék, az egyesület ezen kérése meghallgatásra talált s a dohánytalajok használatánál Biharmegye területére a 3 éves vétéforduló engedélyeztetett. Selyemtenyésztési czélokra folyó évre is megszavaz 50 frtot a közgyűlés. A bihar-diószegi vinczellérképezdénél egy alapítványi helynek fentartását 3 évre újból megszavazza s elhatározta, hogy felkéri Biharmegye alispánját, hogy ugy, mint eddig is egy növendékkel töltsse be az egylet által létesített alapítványi helyet. A közgyűlés megbizza az elnökséget, hogy a tenyészállatkiállítás rendezése végett a vármegye vidéki központjaival tegye magát érintkezésbe és feliratban kérje fel a földmívelésügyi miniszteriumot, hogy a kiállítás díjaihöz járuljon hozzá. Továbbá, hogy kérje fel a lótenyésztő-bizottság elnökét, hogy a lótenyésztési jutalomdíj kiosztást az egylet által rendezendő tenyészállatkiállítással kapcsolatosan tartsa meg; a közgyűlés a kiállításra 600 frtot megszavazott.

A minisztériumok statisztikai munkálatai. Tudvalevőleg a minisztériumok statisztikai szolgálatát az országos statisztikai hivatal működési körébe akarják áthelyezni. A reform abban állna, hogy a minisztériumokhoz beérkező és beszerzett statisztikai anyagot az országos statisztikai hivatalnak adják át, mely annak feldolgozását, kezelését és kiadását e czélból tetemesen kibővített személyzetével és apparátusával állandóan eszközölné. Mint most az Agrár Értesítő jelenti, a miniszterek között e kérdésben folyó tárgyalások fennakadtak, mert a földmívelésügyi miniszter vonakodott reszortja statisztikai szolgálatáról lemondani. Tekintettel arra, hogy a minisztériumok körében a beérkező anyag alapos feldolgozása alig képzelhető el, kétségkívül üdvös volna a tervezett reform s az O. M. G. E. közgazdasági szakosztályának legközelebbi üléséből kifolyólag felterjesztést fog intézni a földmívelésügyi kormányhoz az iránt, hogy a kérdéses reformot az általános statisztikai szolgálat érdekében lehetőleg elősegítse.

Allatkivételünk veszedelme. Állategészségügyi konvenczióknak újabb kijátszását jelenti egy müncheni távirat, mely szerint a müncheni állatvására érkező osztrák-magyar származású marhának három nap alatt való levágatását rendelték el. Annyiszor volt már alkalmunk hason, állatkivételünket fenyegető önhatalmu intézkedésekre rámutatni, hogy szinte szükség-

telennek látjuk a figyelmet erre a sérelmes rendelethez újlag is felhívni. Rövid idő alatt egymásután éreztették velünk az állatkivitelünk ellen irányuló tendenciát Németország, Franciaország, most Bajorország, nem is emlékezve meg az osztrák tartományok ismert magatartásáról. Kivitelünk minden vonalon visszaverik a gazdák — a kiket még nem régen is az állattenyésztés felkarolására buzdítottunk — ma arról tanakodnak, hogy lehet-e egyáltalán a takarmányt állatokban értékesíteni. A földmivelésügyi kormányzat előtt a helyzet nem ismeretlen; a gazdák panaszkodnak előtte s folyamodtak hozzá már eleget. Sajnosan konstatajuk ezzel szemben, hogy kormányzatunk részéről még egyetlen oly hatásos intézkedésről sem vettünk hírt, mely a külállamok ez állatkivitelünk ellen irányuló sérelmes tendenciáját ellensúlyozta volna.

Marharakodó állomások engedélyezése. A földmivelésügyi miniszter Temes vármegye területén fekvő Gyarmata, Máslak-Remete, Temes-Hidegkuti és Lippa állomásokat továbbá; Kis-Küküllő vármegye területén fekvő Radnót állomást a Zalavármegye területén fekvő Lesence-Tomaj állomást marharakodó-állomásul engedélyezte.

Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete 1897. évi április hó 1-én d. u. 3 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (IX., Lónyay-utca 7.) választmányi ülést tart. Tárgyak: Ügyvezetői jelentés. Tagok mozgalmak. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Kérések, folyamodványok. Folyó ügyek. Ezt követően d. u. 4 órakor a „Mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének igazgatósága tart ülést. Tárgyak: a könyvelés és pénztár megvizsgálása; igazgatói jelentés; felügyelő-bizottság jelentése és folyó ügyek.

Az áruszállítás megnyitása a dunai forgalomban. Az első cs.k.szab. dunagőzhajózási-társaság közlése szerint az árufelvételt Bécsben és ezen alul fekvő állomásokon bezárólag Orsováig, ideértve a Tisza, Dráva és Béga állomásait, (a Szávaforgalom már megnyit) valamint az ezen folyamszakaszokról az Orsován alul fekvő orosz és levantéi állomások felé megnyitotta. Az áruszállítás Bécsből Belgrádba és a Száva állomásokra február 23-án (Budapestről 24-én) és a Zimonyon alul fekvő állomásokra bezárólag Galaczig Oroszországba és a Levantéba 24-én (Budapestről 25-én) kezdődött.

A bécsi mezőgazdasági és erdészeti kiállítás 1898-ban. Az 1898-ki bécsi kiállítás időleges kiállításai között, különösen érdekesnek érkezik a nagy állatkiallítás, melyet négy sorozatban rendeznek. 1. A hegyi szarvasmarha jellegeinek kiállítása, kiegészítve a lapvidék jellegeivel. 2. Az alsó-ausztriai birtokosok szarvasmarhakiállítás, a tenyésztőállomások marháival. 3. Ausztriai tenyész- és haszonállatkiallítás (tenyész) tejelő és igavonó barmok. 4. Az osztrák örökös tartományok hizómarhakiállítás. A tejelő marha kiállítás fejési kiállítással lenne egybekötve. Továbbá nagy tenyész- és hizósertés kiállítást is terveznek. Az állatgyógyászat nemzeti csoportja felületi: Az állatorvosi oktatást, egészségügyet, nyilvános állatgyógyászatot, egészségügyi járványhatóságot, állatforgalmat, egészségügyi. husvizsgálatot, pata- és körömpatkolást, állatorvosi műszereket, idevágó gépeket és eszközöket, az előállítási módok történelmi szemléltetése mellett, kötszereket, orvosi és dezinficiáló szereket, valamint az egészségügyi irodalmat.

Új pénzforrások. A mostani sanyaru gazdasági viszonyoknál fogva általában az elkeseredés a földbirtokosok közt; mert bármennyire is küzdjön a földbirtokos, mégsem képes kemény munkája gyümölcsét érdeme szerint élvezni és sorsa mindinkább súlyosabbá válik.

Ezen mostoha viszonyok oka a külföldről beáramló nyers terményekben rejlik, miáltal hazánk termékeinek ára annyira eszik, hogy a termelési költségek is alig fedezhetők.

Az egyedüli eszköz, ezen baj gyökeres orvoslására, volna: a földnek oly éltető erőt adni, mely által a földműves képes legyen kétszer annyit termelni, mint eddig és ezen éltető erő, mely minden más termelési erőt magában egyesít: a pénz!

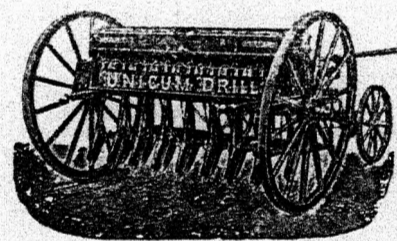
De pénzhez a földbirtokos vagy csak nagyon szűken jut, vagy pedig drágán kell neki azt megfizetnie és a szűken kimért hitel nem képes szükségleteit kielégíteni; mert — legtöbbszörre 10—12% kamatu változódásainál fogva — csak igen gyakran azon kellemetlen helyzetbe jut, hogy az aratás után, összes termését potom áron kénytelen eladni.

A földbirtokosnak tehát csak olyan kölcsön használhat, melynek kamatait minden erőmegfeszítés nélkül képes megfizetni, azaz: olcsó törlesztéses kölcsönhöz kell jutnia.

Ilyen előnyös törlesztéses kölcsönöket a majdnem 10 év óta fennálló és folytonos virágzásban levő „Ingatlan- és Jelzálog Forgalmi-Intézet” Budapest, VI. Váci-körút 39. gyorsan eszközöl ki. Ezen — a közel jövőben 250.000 frtnyi alaptőkével részvénytársasággá átalakuló — intézet szilárdasága és megbízhatósága mindenütt osztatlan elismerésben és kitüntető ajánlásokban részesült. Jelenlegi tulajdonosa Gurré Ferencz ur, kinek azon esetre, ha vállalatát átadja 104.000 frtnyi eladási ár biztosított, továbbra is ezen intézet élén megmarad. Ezen részvénytársaság tagjai csak olyanok lesznek, kik most is érdeklődnek a magyar földművelők jóléte iránt, előkelő társadalmi állást elfoglalnak, vagy pedig a kik tekintélyes magyar földbirtokosok.

A földbirtokos ennél fogva csak saját érdekében cselekszik, ha a tavasz, ezen birtokának becsülésére kedvező évszak beálltával — legyen az hasznos befektetések, vagy eddigi költséges adósságai konvertálásával járó bélyeg- és illetékmentesség elérése céljából — egy olcsó törlesztéses kölcsönt vesz fel és ezen célra telekkönyvi kivonatai és kataszter-birtokívei másolatát, felülvizsgálás végett, a fentemlített intézetnél annál inkább beküldi, mint-hogy reánézve ebből semminemű költség nem háramlik.

Kérem a közönséghez. Szalczter Rezsőnek, a munkási uradalom volt gazdatisztjének a tartózkodási helyét keresik rokonai. Ennél fogva kéretnek e lapnak tisztelt olvasói, hogy ha tudomással bírnak Szalczter jelenlegi tartózkodási helyéről, vagy egyáltalában bármely sorsáról, úgy sziveskedjenek erről értesíteni Junker Károly mérnököt Nagy-Beckereken.

Tagadhatatlanul legjobb vetőgépe a jelenkorban a

MELICHÁR-féle Unicum-Drill

rendkívül egyszerű és felülről szilárd kivitelű.

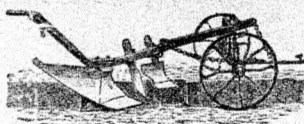
Leírás és árajánlattal bérmentve szolgál

MELICHÁR FERENCZ

cs. és kir. szab. vetőgépgyára.

BUDAPEST,

VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Ajánlom az 1896. évi szept.

21-én Hódmező-Vásárhelyen

tartott ekeversenyen

arany, ezüst és bronzéremmel díjazott egyetemes aczélekeimet,

melyek anyag, kivitel s olcsó árúknál fogva az összes eddigi konkurencziát legyőzni képesek.

BÄCHER RUDOLF

cs. és kir. kizárólagos eke és talajmivelő eszközök gyára,

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1897. márczius 26.

Készbuza ma sűrűn volt kintálva, a malmok eleinte vételkedvtől tartózkodtak és árengedményeket követeltek, az irány ennél fogva lanya lett, eikeit kb. 20,000 mm. és az árak néhány krral olcsóbbak.

Eladott:

Tiszavidéki:	1000 mm. 80 kg. á 8-25	frt 3 óra
	200 " 80 " " 8-15	" "
	100 " 80 " " 8-15	" 3 óra
	100 " 79 " " 8-15	" "
	100 " 78 " " 8-15	" "
	100 " 76 " " 7-70	" "
F-Tiszai:	100 " 78 " " 7-90	" 3 óra
Bácskai:	2200 " 76 " " 7-82 1/2	" "
Beckereki:	5000 " 76 " " 8-75	" "
Bánsági:	2900 " 79 " " 7-97 1/2	" "
Raktáru:	1000 " 81 " " 8-20	" "
	1800 " 81 " " 8-20	" 3 óra
	1200 " 80 " " 8-25	" "
	1000 " 78 " " 8-15	" "

Készrozs igen csekély forgalom mellett lanya, kisebb tételek 6-25—6-30 frt Pest paritású ár mellett adatott el.

Árpa keresetlen, eladások csakis nyomott árak mellett történhetnek.

Tengeriben a forgalom majdnem szünetel, egyes vonatok 4-50—60 frt ab itt kelt el.

Zab nyomottabb.

Határidők kezdetben lanyhán indultak, később azonban fedezési vásárlásokra kissé megszilárdultak, hogy ismét ellanyhuljanak.

Következő kötések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Tavaszi buza . . .	7-59—7-65—7-59—	7-59—60
Máj.-jun. buza . . .	7-50—7-56—7-53—	7-53—54
Őszi buza . . .	7-11—7-07—	7-07—08
Tavaszi rozs . . .	6-30—6-28—	6-28—29
Tavaszi zab . . .	5-65—5-67—	5-65—67
Őszi zab . . .	—	—
Új tengeri . . .	3-49—3-50—	3-48—40
Új repce . . .	—	10-30—35

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a héten nagyobb kínálat uralkodott és a szeszgyárak gyéribb vételkedv folytán változatlanul a multheti jegyzés szerint záródnak.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz e héten 14-50 frton lett kintálva felsőmagyarországi állomásokhoz szállítva, de csak néhány száz hektoliter kelt el ez áron. Erdélyi állomásokhoz szállítva kínálat nem volt.

Galiciából kontingens nyerszeszt tartályokban szállítva 14-25—14-68 frton kintáltak azonnali szállításra. Morvaországból exkontingens finomított szeszt 11 frton ajánlottak.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 14-75—15— frt.

Bécsi jegyzés 15-90—16— frt kontingens nyerszeszért.

Prágai jegyzés 51-25—51-38 adózott burgonyaszesztért.

Trieszti jegyzés 8-50— frt magyar kiviteli szesztért 90%.

A kivitel e héten szünetelt. A hét elején egy kocsi rakomány finom szesz érkezett Fiumébe Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: Lugos, Losonez, Bares, Temesvár, N-Várad, Kenyérmező változatlan, a többiek 13 krral olcsóbban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 52—52.13 frt, élesztőszesz 51-75—52— frt, nyerszesz adózva 51.25—51.50 frt, nyerszesz adózatlan 12.—12.50 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt. Kontingens nyerszesz —

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendőek.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek arairól. (A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Budapest, 1897. márczius 24-én.

Hus. Marhahus I. oszt. 1 q frt 50—56, II. oszt. 42—48, III. oszt. 35—40, borjúhus I. oszt. 56—64, II. oszt. 50—52, birkahus I. oszt. 36—38, II. oszt. 32—36, bárány 1 db 1-50—3, sertéshus magyar (nyers) 1 q 50—53, füstölt 45—50, sertéshus szerb 51—52, sonka nyers 1 kg. 56—80, füstölt bef. csonttal 0-75—1, csont nélkül 0-80—1—, sonka füstölt külf. csont nélkül 1—1-10, szalonna sózott 1 q 54—56, füstölt 56—60, sertészsír hordóval 55—60, hordó nélkül 56—60, kolbász nyers 1 kg. 58—60, füstölt 60—64, malacz szópós 1 db —, tisztított 2-0—5.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1:20-1:60, csirke 1:10-1:80, kappan hizott 2:—-2:60, sovány 1:20-1:60, réce hizott 2:—-3:—, sovány 1:20-1:60, lud hizott 5:—8:—, sovány 2:50-4:—, pulyka hizott 4:—8:—, sovány 2:50-4:—. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0:85-1:20, 1 kg. —, csirke 1 db 0:50-0:85, 1 kg. —, kappan hizott 1 db 0:80-1:40, 1 kg. 0:55-0:58, réce hizott 1 db 1:—-1:30, 1 kg. —, felkövér 1 db 0:80-1:—, lud hizott 1 db —, 1 kg. 0:52-0:60, felkövér 1 db —, 1 kg. —, pulyka hizott 1 db —, 1 kg. 0:50-0:60, felkövér 1 db —, 1 kg. 40-50, ludmáj 1 db —, 1 kg. 2:—-2:50, ludzsír 1 kg. 90-95, idei liba 1 db 4-6.—.

Hal. Élő. Harsa 1 kg. frt 0:80-1:20, esuka 0:60-1:80, ponty (dunai) 0:50-1:20, süllő —, kecsge 1:80-2, márna 0:45-0:60, czompó 0:40-0:60, angolna —, apró kevert 0:25-0:40, lazac —, pisztráng 5:—5:50.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0:08-0:09, lefölözött 0:05-0:07, tejszín 0:24-0:36, tejföl 0:30-0:35, tehénvaj (tea) 1 kg. 1:10-1:40, I. rendű 0:90-1:—, II. r. 0:70-0:90, olvasztott —, Margarin I. rendű 0:—-0:—, II. rendű 0:—-0:—, tehénturó 0:18-0:22, juh-turó —, liptói 0:45-0:52, juhsajt 0:80-1, emmenthali sajt 0:88-1:07, groji sajt 0:76-0:76.

Liszt és kenyéremü. Fehér kenyér 1 kg. frt 0:11-0:15, barna kenyér 0:09-0:11, rozskenyér 0:09-0:09.

Hüvelyesek. Lenese magyar 1 q frt 8-12 stokerani 16-18, héjas magyar 14-16:5, koptatott magyar —, külföldi 16-20, bab fehér apró 9-12, nagy 6-12, szines 8-14.

Tojás. Friss I. oszt. (1140 db.) 1 láda frt 21:0-24, II. oszt. (1440 db.) 22-23:50, meszes —, orosz tojás 100 db.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0:60-4:0, 1 q 3-6:50, Petrezselen 100 kötés 1:80-5:0, 1 q 4:60-10 zeller 100 drb 1-3:—, karalábé 0:60-1:60, vöröshagyma 100 kötés —, 1 q 2:—-3:0, foghagyma 100 kötés —, 1 q 5:0-8:5, vörösrépa 100 drb 0:60-2:—, fehér répa —, fejeskáposzta 3:5-10, kelkáposzta 100 drb 0:80-2:0, vörös káposzta 8-20, fejjalátá 1:50-2:80, kötött saláta —, burgonya, rózsá 1 q 1:25-1:80, sárga 1:80-2:20, külföldi 8:0-9:0, fekete retek 100 drb 0:90-2:0, uborka nagy salátának 1 drb —, savanyítani való 100 drb —, savanyított 2-2:20, zöld paprika —, tök 15-15, zöldborsó hüvelyes 1 kg. 40-60, fejtett 1 lit. —, tengeri 100 cső —.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 18-35, közönséges alma 12-15, fajkorte 40-45, közönséges körte —, szilva magvaváló —, vörös —, aszalt 14-14, cseresznye faj —, közönséges —, barack kajszin —, ősz —, dinnye görög nagy 100 drb —, görög kicsi —, sárga faj —, közönséges —, szőlő 1 q —, csemege —, dió (faj, papirléjű) —, közönséges 14-22, mogyoró 20-50, gesztenye magyar —, olasz 18-19, narancs messinai 100 drb 1:40-3:—, pugliai —, mandarin 1:60-3:—, citrom 1:—-1:80, füge, hordós 1 q 15-16, koszorus 17-18, datolya 40-54, Mazsolaszőlő 42-52.

Fűszerek és itatok. Paprika I. rendű 1 q. frt 45-90, II. rendű 38-40, csöves —, (száritott) —, köménymag —, borsókamag —, mák 1 q. frt 14-16, méz csurgatott 0:40-0:75, sejtékben 1 q. 1:—-1:—, szappan szín —, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0:40-0:60, vörös asztali palackban 0:55-0:85, házi pálinka palackban 1:—-1:20, ásványvíz palackban —.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. márczius 26. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 118 szekér réti széna, 44 szekér muhar, 28 zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 900 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 900 zsák szécska. A forgalom gyenge. Árak q-ként a következők: réti széna 240-270, muhar új 230-260, zsupszalma 1100-1300, alomszalma 140-150, egyéb takarmány —, löhére —, takarmányszalma —, tengeriszár —, luczerna —, sarju —, szalmaszécska 160-170, széna —, új —, zabosbukkony —. Összes kocsiszám 206, súly 164.800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. márcz. hó 24-én. (A budapesti közevőhid és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 202 db, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 55 db, közép 141 db, alárendelt — db. Fejőstehén: fehér — db, tarka — db, bonyhádi — db, tarka ökör — db, üsző — db, jármosbivaly 6 db, hizalni való tinó 90 db.

A gazdasági mahavásár teljesen elhanyagolt volt. Az egyes vevők közül említhetők: Forray Kálmán Kaba 10, Grünwald testvérek Perkáta 10, Saborsky József Budapest 24 db jármosökör.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 310-360, középmínőségű jármos ökör 250-305, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizalni való — forntig páronkint. Jármosbivaly —260, jobb minőségű jármos ökör —, tarka bekötni

való ökör — frtig páronkint. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka kevert származásu tehén —, bonyhádi tehén — frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavasár. 1897. márczius hó 24-én. (A buapesti közevőhid és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2424 db nagy vágómarha, nevezetesen: 1558 db magyar és tarka ökör, 546 db magyar és tarka tehén, 207 db szerbiai ökör, — db boszniai ökör, 1 db szerbiai tehén, 87 db bika és 25 db bivaly.

Minőség szerint: 780 db elsőrendű hizott, 1455 db középmínőségű és 186 db alárendelt minőségű bika, — db elsőrendű hizott ökör, — db középmínőségű ökör és — db alárendelt min.

A vágómarhavasáron a forgalom kissé élénkebb volt, mert idegen és vidéki kereskedők kevesebb számban jelentek meg és a felhajtás is kisebb volt, mint a múlt heten. Az idegen konzervgyárak részére is történtek vásárlások. Az árak azonban nem változtak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 27-29, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középmín. 25-26, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20-24, jobb minőségű magyar tehén 25-26, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középm. 20-24, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 26-26-1/2, kivételesen 28-1/2, szerbiai ökör középmínőségű 21-24, szerbiai ökör alárendelt minőségű 21-24, szerbiai bika 21-27-50, szerbiai bivaly 17-20, kivételesen — frtig métermázánkint elősúlyban.

Budapesti lovasár. Budapest, 1897. márczius 24. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásári felhajtás és forgalom jelentéktelen volt. Felhajtott összesen 197 db. Eladatott 96 db. Jobb minőségű lovakból háttas 5 db, eladatott 2 db 130-138 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 25 db, eladatott 10 db 150-200 frtért, nehezebb kocsiló (hímtős) 18 db, eladatott 6 db 80-185 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 15 db, eladatott 5 db 56-180 frtért, ponya — db, eladatott — db — frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuváros ló stb.) 30 db, eladatott 12 db 40-185 frtért, könnyebb félek (parasztló stb.) 50 db, eladatott 20 db 35-114 frtért; alárendelt minőségű lovakból 54 db, eladatott 41 db 12-50 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 15 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott — db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1897. márczius 26. (Első magyar sertésüzemelési- és telefontársaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet élénk. **Heti állományok:** Magyar válogatott 320-380 kg. nehéz — kr, 280-300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 53-55, — kr. Román — tiszta kg. páronkint 45 kgr. élet-súlylevonás és 4% engedmény szokásos. **Eleség-árak:** Tengeri új 4:20 — frt, arpa 5:20 frt Kőbányán atvéve. **Heti állomány:** márcz. 29. maradt 14684 drb. **Felhajtás:** Belföldről 766 drb, Szerbiából 3552 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 4328 db. **Főösszeg** 19012 db. **Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1688 drb, belföldre Budapest környékére 434 drb, Bécsbe 302 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — drb, Ausztriába 310 db, Német birodalomba — drb, egyéb országokba — db. Vasúti kocskiből kirakott hullá 17, borsókásnak találtatott 33. A szappangyárakban feldolgoztatott 29, összesen 2784 drb. Maradt állomány 16288 drb. A részv. szállásokban 5211 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitállásokban maradt 3917 drb. **Felhajtás:** Szerbiából 3552 drb, Romániából — drb, összesen 7469 drb. **Elhajtás:** 2258 drb, maradt állomány 5211 drb és pedig 5211 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 280 drb a fogyasztás alól kivonatolt és technikai célokra feldolgoztatott.

Budapesti szurómarhavasár. Márczius hó 24-én A székesfővárosi közevőhid és mahavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 539 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 49 drb növendék élő borju, 315 drb élő bárány; 193 drb belföldi, — drb galicziai, 1 drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 2011 drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borju- és bárányvásár élénk lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 14-28 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 30-40 frtig, kivételesen 42 frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 20-21 — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 50-58, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, bárány 3-7:50 frtig, bécsi — frtig sulyra. Élő bárány 4:50-6 — frtig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Ingtatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Márcz. 29 Budapesti kir. a tkvi ha- Braun 26058 törvényszék tóság György

Márcz. 30	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Halász Olivér	209572
Márcz. 30	N-tapolcsányi kir. jbiróság tóság	Ordódy Ferencz	5540105
Április 1	Tasnádi kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Jalsoviczky Izabella	24254
Április 3	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Müller Vilmos	138917
Április 6	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Kerekes Elek	150709
Április 6	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Kerekes Elek	150709
Április 7	Komáromi kir. tvszék tóság	Wilheim Maria	23753
Április 8	Szolnoki kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Kátai Imre	24000
Április 9	Szigetvári kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Odescalchi Gyula hg.	241221
Április 20	Perlaszi kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Tornyanszky Nitya	22153
Április 21	Paksi kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Folkmann Jánosné	22799
Április 22	Szigetvári kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Igmándy Ignác	23144
Április 28	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Szatmáry Lajos	119451
Április 30	Zentai kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Szász Pál	50495
Május 12	Beregszászi kir. tvszék tóság	br. Podmaniczky Horác	45828
Junius 2	Esztergomi kir. jbiróság tóság	Müller Gyula	27050
Julius 19	Kisvárdai kir. a tkvi ha-járásbiróság tóság	Ferenczy Emil	102546

Szerkesztői üzenetek.

V. K. urnak. B. közleménye sem tartalma sem stílusa tekintetében nem üti meg a „Köztelek” mértékét; sajnálatunkra félre kellett tennünk.
Sz. I. J. urnak. Apor. A tehenészet rövid leírását szívesen vesszük, ez esetben azonban a cikket néhány (3-4) képpel kellene illusztrálni. A beküldött fénykép nem volna használható, részben azért, mert az állat rosszul áll, részben, mert igen homályos.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgoczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadósért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcseplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára** mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket gyártja.**

Részletes árjegyzékkel és szakkavagó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzank fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

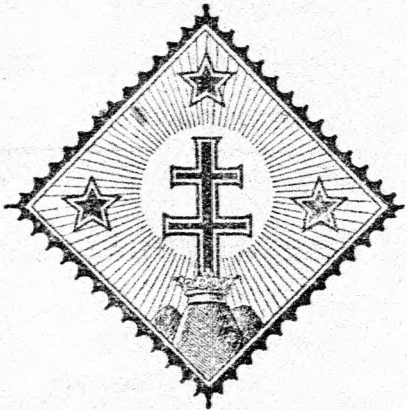
Czím: **Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat BUDAPESTEN.**

Czímre ügyelni tessék!

A „HUNGARIA“

MÜTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ajánl:

SUPERFOSZFÁTOT, CHILISALÉTROMOT

és minden más műtrágyafé-
léket, legjutányosabb áron
és elismert kitűnő minő-
ségben.

Központi Igazgatóság:

BUDAPEST,

V. Váci-körut 21. szám.

Herényi Gotthard Sándor

és

Rovara Frigyes

művét érdeklődőknek ingyen és bér-
mentve küldjük meg.

Ömeltósága Gróf Zichy János lánghi uradalma

megvételre keres

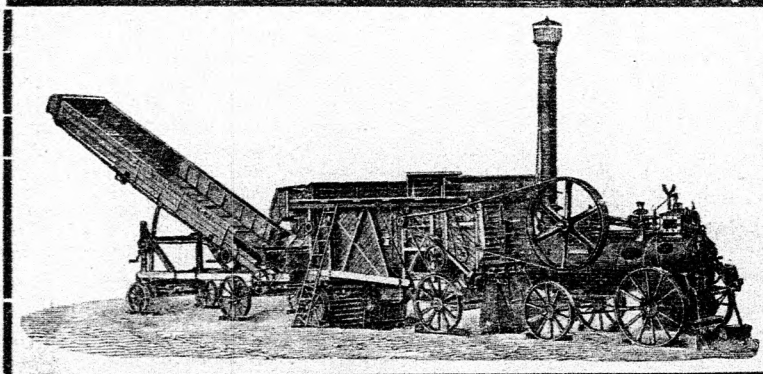
innthali vagy algaui 6—18 hónapos

üsző borjukat.

Szives ajánlatok kéretnek a

lánghi uradalom központi felügyelő hivatalához

NAGY-LÁNG (Fehérmegye) beküldetni. 3563

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN,

V., Váci-körut 60. szám.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak kitű-
nően működő és több fontos újítással bíró

gőzcséplőkészleteket

valamint kazalozókat

minden nagyságban a legmesszebbmenő jótállás mellett.

Ugyanott a tavaszi idényre **egyetemes és többvasu
ekék, boronák, hengerek, trieurök, vetőgé-
pek, kaszáló- és aratógépek, lógereblyék,** rend-
kívüli nagy választékban, a legjobb szerkezetben olesó
árakon beszerezhetők.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépekről kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: TELEKI Géza gróf. Alelnökök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFERY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA,
PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY
ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövet-
kezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatá-
sának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta
sürgőztetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes
megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetke-
zet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béklyeggel; minden
más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt
is a lehető legmérsékeltbbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték
nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagdnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlat-
tal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut
8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

VÉD- JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MÜTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Vintschgau hasas tehének

tejelési képesség

2500—3000 liter,

melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok.

Pick Oswald,

VIII., Külső Kerepesi-ut 1. sz.

KÖSZÉN

összes gazdasági ipari és házi célokra

Tokodi, Dorogi és Ebszöny-
Osztrai gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott ostrai Henrikaknai kovácsszén, porosz, szalonszén,
coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Szabadalmazott tiz évig is eltartó portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m. hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 drb 15 frt. Ugyaníly

kévekötelek

4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 frt 60 kr 1000 darabot 7 frtért szállít utánvét mellett; ugyiszintén más gazdasági kötele-műeket ajánl legjutányo-sabb árakon

Bellán Mátyás,
Bács-Cséb. 3033

SAAZI

Komló dugványokat (gyökereket)

(Goldbachthalit)

legfinomabb fajtát szállít csakis csakis erős kiváló-gatott gyökérzetű legjutányosabb árban

F. Herzig
magkereskedő Saaz, Böhmen.

Tavaszi vetéshez!

Ajánlok tavaszi vetéshez mindennemű **lóher, fű-és főzelék-magvakat** és mint különlegességet, **takarmány-répmagot** és pedig valódi vörös **mammuthi** (kb. 10 kilo súlyú) **vörös és sárga Eckendorfit** (kb. 8 kilo súlyú), melyeket 5 kilo postacsomagban is 2 frt 50 krnyi árban franco valamennyi postaállomásra szállítok.

Arjegyzéket és külön árajánlatokat kívánatra küldök.

F. Herzig
magkereskedése SAAZ, Böhmen.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazda-sági és iparcélokra.
BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá ellen védve.

Arjegyzékek
ingyen és bérmentve.
1806

MÉRLEGEK

legújabb javított rendszerű **tizedes, száza-dos és hídmerlegek** fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. **Embermérlegek, mérlegek** házi használatra, **barommérle-gek.** Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien,** L., Wallfischgasse 14. sz.
ingyen és bérmentve. **Schwarzenbergstrasse 6.**

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy palackkal forint 1-10 o. é.

Kwizda-féle KORNEUBURGI MARHA-TÁPPOR

lovak, szarvasmarha és juhok számára.
Ára egy dobozzal 70 kr., fél dobozzal 35 kr.

Kwizda-féle

Blistér, szörke, erős bedörzsölés-hez 1 tégely 1 frt 25 kr.
Fertőtlenítő por istállóknak, fél kilo 15 kr., 10 kilo 1 frt 2-40.
Epetinktúra lovaknak, 1 üveg 1 frt 50 kr.
Pataragasz mesterséges pata-szaru 1 rud 80 kr.
Patafenypor 1 frt 70 kr.
Csankpok kenőcs lovak s szarvasmarháknak, 1 tégely 1 frt.
Mosaszappan háziállatoknak a 40 kr., 80 kr. és 1 frt 60 kr.
Szobalzsam lovak és szarvas-marháknak, 1 palack 1 frt 25 kr.

Kwizda-féle

Patakenőcs merev és törekeny pata oltalmazására, 1 doboz a 400 gramm 1 frt 25 kr.
Kresolin kenőcs, pata kom-serváló szer, 1 szelencze a fél kilo 1 frt 10 kr.
Kresolin, javított Kresolin, Bockmann K. H. félt, legelő-óh, oldatokban mérgező desm-tekáló szer, sörör, ruh. szá. es mos.ék sörör ellen. 25 kilo 16 frt, 10 kilo 7 frt, 5 kilo postacsom-ag bruttó 3 frt 50 kr. Probapa-lack a 400 gramm 50 kr.

Kwizda-féle

Kolika-labdaesok lovak és szarvasmarháknak, 1 karton 60 kr.
Phisic hashajtó labdaesok lovak-nak, 1 bádog dobozzal 2 frt.
Féreg-labdaesok lovaknak, 1 bádogdoboz 1 frt 60 kr., karton 60 kr.
Baromfipor étrendi szer, mint eleségpótlék, 1 csomag 50 kr.
Nyeregzsappan a nyereg- és szíjszerszám tisztítása és kenser-valásához. 1 szelencze 1 forint osztrák értékben.

Kwizda-féle erőtáplálék lovak és szarvasmarháknak

1 doboz a 5 tápadaggal 30 kr., Mádika a 50 tápadaggal 3 forint, Mádika a 100 tápadaggal 8 forint.

Kwizda-féle Sertés-por

a hizás elősegítésére s óvszerül. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 frt 20 kr.

Cs. és kir. osztrák-magyar és román ki-rályi udvari szállító.

Alapítástól 1853.

Naponta postai szelvényes a

Kerületi gyógyszerár által Kornenburgban.

RÁCZ GYÖRGY

jolánföldi szőlő- és kertészeti telepén
KULÁN, Bács megyében.

kapható a legjobb és legellenállóbb

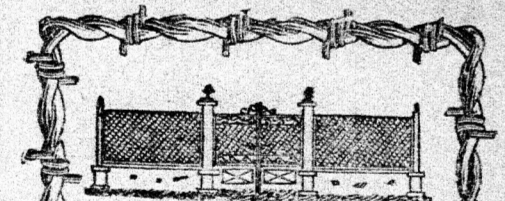
eleven sörény, **maclura aurentiaca országok narancsa,** nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisű sörény, melynek még azon előnye is van, hogy a nyúl nem rágja, semmiféle rovar nem pusztítja, nem sarjadzik, és a levelei selyemhógar etetésére éppen úgy használ-hatók, mint az eperfa levelei. Czélszerűen alkalmaz-ható szőlő, kert, udvar, legelő és utak bekerítésére.

Ültetési időszak márczistól május hó 10-éig.
Egyéves gyökeres csemeték ára 1000 darab 6 frt, válogatott csemeték 8 frt, két évesek 12 frt; ezen alól tizenkét száza-lékkal drágább. Előjegyzések kéretnek, míg az évenkénti készlet tart. **Maclura aurentiaca** friss mag kilója 6 frt, ez éven-kénti május elején lesz kiszajtozva narancsalaku gyümölcséből, tehát ugyanezen időtábján szállítható.

Kapható még különféle gyümölcsfa, külön arjegyzék mellett, azután szép utszéli fák, u. m.: acer **negundo,** akác, **populus canadensis** és **pyramidalis,** eperfák stb. 3-4 méteres magas-ságban, százként 15 frtért.

Magburgonya kincsem és hóhely métermázsánkt 4 frtért.

Gép-sodrony-szövetek, czinkeztett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőszékek és vadparkok bekerítéséhez, ugyiszintén mindenféle sodrony szövetek, baromfi-udvarok, fűcázások-hoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek, homok- és kavics-szűrő, sodronyszövet, kapuk, sodronykötelek mindenféle szerkezethez és vasszerkezeteket áltá-lában szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs,
Waldhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövet-tel nem kerülnek többbe, mint jobb anyagból készült fakertések, e mellett tartások és minden tőrnekisinos urias jelleget adnak. Költségvetések ingyen és bérmentve. 3955

Egyenest a szabadalom-tulajdonostól Magyarországon kizárólag és egyedül csak

MAUTHNER ÖDÖN

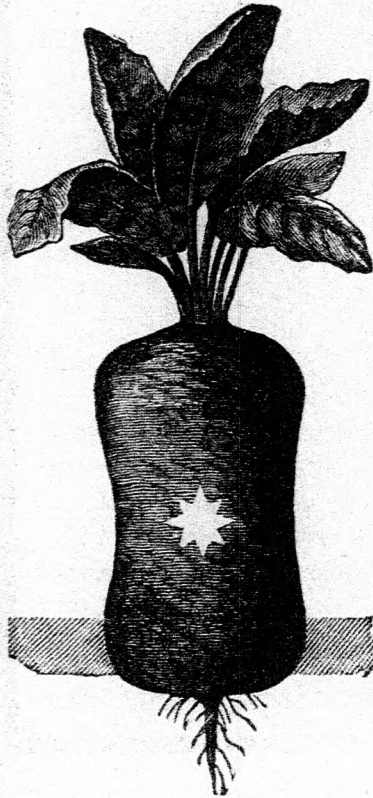
magkereskedésében

BUDAPESTEN, VI., Andrássy-ut 23. szám alatt
kaphatók a 88.000-ik szám alatti szabadalom által védett eljárással

impregnált

valódi északnémetországi

elite takarmányrépa-magvak

eredeti 50 kilós plombozott zsákokban, mely zsákok külsején a törvényesen bejegyzett

védjegy: a csillag jegy

fel van tüntetve. De kaphatók az impregnált csillagjegyű répamagvak 50 kilón aluli, minden kisebb mennyiségben is.

Ezen impregnált répamagvak rendkívül nagy horderejű előnyei, a nem impregnált közönséges répamagvak felett a következők:

Az impregnált répamagvakon még vannak semmisítve a számos répabetegségeknek kuforrásai: a répamagvakon elősködő penészgombák.

Az impregnált répamagvak 2-4 nappal előbb kelnek ki, mint a közönséges répamagvak.

Az impregnált répamagvak jóval több és erősebb palántát fejtenek, az erősebb palántákat pedig, mint tudjuk, nem támadják és nem is viselhetik úgy meg a balhák semmint a gyöngébbeket.

Az impregnált répamagvakból kelt palánták vegetációja sokkal gyorsabb s bujább és mintegy nyolc nappal előbb egyeltethető ki, mint a közönséges répamagból kelt palánták.

Az impregnált répamagvakról bebizonyították az összehasonlító termelési kísérletek, hogy a rovarok nem bántották s hogy a gyökérszög sem támadhatta meg úgy, mint a közönséges répamagot.

Kapható: Csillagjegyű impregnált vörös és sárga oberndorfi, vörös és sárga eckendorfi, sárga olajbogyóalakú, vörös Mamuth takarmányrépa, ára mindenik fajtanak méter-mázsánként 30 ft.

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1897. április havában a következő gőzösök közlekednek:

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1897. március
Fiume	Liverpool	Flavian	1-10
"	Hull, Newcastle	Bassano	1-19
"	Gibraltár, London	Szechenyi	5-15
"	Rouen	Szent-László	5-15
"	Liverpool	Samaria (C. L.)	5-15
"	Tanger, Pernambuco, Bahia	Kálmán Király	10
"	Rio de Janeiro, Santos	Jókai	10-20
"	Bordeaux	Scotia (A. L.)	10-20
"	New-York	Wm. Bailley	15-25
"	London	Palermo	15-25
"	Hull, Newcastle	Athenian	15-25
"	Liverpool	"	15-25
"	Dunkerque	"	15-25
"	Rouen	"	15-25
"	Barcelona	Nagy Lajos	25
"	Algier, Glasgow	Báthori	20-30
"	Liverpool	Aleppo (C. L.)	20-30
"	Rotterdam, Antwerpen	Petőfi	25. IV. - 5. V.

1. Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Algir vagy Gibraltár kikötőibe elrendő rakomány ha nem jelenteti, az igazgatóság fentartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni.
2. A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri spanyol kikötőt fog érinteni, azelőtt Cadixot.

Liverpool	Fiume-Trieszt	Aleppo	1-10
Hull, Newcastle	Trieszt-Fiume	Tolosa	1-10
London	"	Petőfi	1-10
Liverpool	"	Andalusian	5-15
London	"	Narva	5-15
Bordeaux	"	Tibor	10-20
Liverpool	Fiume-Trieszt	Saragosa (C. L.)	10-20
Glasgow	Trieszt-Fiume	Matkovits	15-25
Rotterdam, Antwerpen	"	Daké	15-25
Rouen	"	Zichy	20-30
Liverpool	"	Egyiptus	20-30
Glasgow	"	Mátvás Király	20-30
Rio de Janeiro, Santos	"	Szent István	20-30
Liverpool	Fiume-Trieszt	Marathon (C. L.)	25. IV. - 5. V.

Atrakodási szolgálat közvetlen hajóralevelekkel a felsorolt kikötőkből az összes feidközi és adriai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletadriai, chinai japáni vonalra. Középtengeri szolgálat. A Fiume-Malta-Szicília-Marsella-i vonal április 1-én „Szapáry”, és 8-án „Kemény”, 15-én „Rákóczy”, és 22-én „Andrássy”, 29-én „Szapáry” gőzös indul. Fiuméből Marsellébe és április 2-án „Rákóczy”, 9-án „Andrássy”, 16-án „Szapáry”, és 23-án „B. Kemény”, 30-án „Rákóczy” gőzös indul Marselléből Fiuméba. B. Fiume-Szicília-Marsella-i gyorsvonal április 5-én „Tisza”, 15-én „Adria”, 19-én „Árpád”, és 29-én „Buda” gőzös indul Fiuméből Marsellébe és április 4-én „Árpád”, 11-én „Buda”, 25-én „Adria” gőzös indul Marselléből Fiuméba.

Kérem a 140 holdas üzemi 15 éves s nagy hírnévnek örvendő czég pontos czimére ügyelni, mert itt több Ungvárynak is van 4-5 holdas kezdetlegis kertészete.

Igy pl. Ungváry József, ki az egész országból összehordott fákkal kupezkodik

Cseresnye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: cseresznyéből 80.000 db. meggyből 50.000 db. 1534

Cseresznyefa-csemeték árai: a 100-200-240 centiméter magas hajtással bíró, gazdag gyökérű, életős, 1-2 éves csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 40 krig.
Meggyfa-csemeték árai: az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökérű, igen szép fejlődést, életős csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 50 krig.

100 db 40 kros csemete 1 vagy több fajban	38 ft
250 " 40 " " " " " " "	36 " " "
500 " 40 " " " " " " "	34 " " "
1000 " 40 " " " " " " "	32 " " "
5000 " 40 " " " " " " "	30 " " "

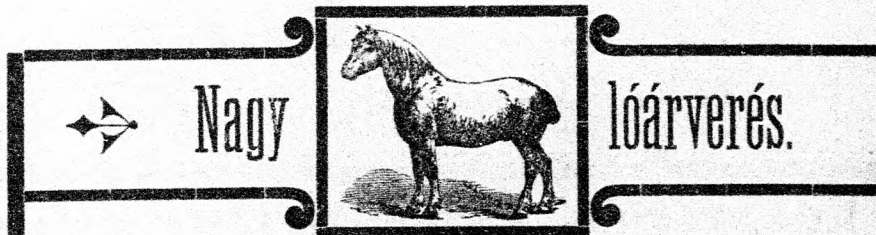
A 4-5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 48 ft, 250 db vételénél 45 ft, 500 db vételénél 44 ft. Igen nagy készlet van a következő cseresznye-fajokból: Germersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai nyáusi cseresznye, Badaecsonyi óriás, Ferencz császár ropogósa, Dönissen sárga ropogósa, Heddingeni óriás, dr. Entz feketeje, Schneider kései ropogósa, Coburgi korai fekete, Glocker óriása, Büttner kései ropogósa, Mezel ropogósa, Reverchen ropogósa, Heintze korai cseresznyeje, Korponai fekete ropogós, Mückebergi nagy, Disznói fűszeres, Jaboulay ropogósa, Hollandi herczegnő, Kanizsai fekete, Esperen ropogósa stb. stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Körösi meggy (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Valtva érő, Ogdiesi apátnő stb.

A fenti cseresznye és meggyfajon kívül adtnak ki **körte, alma, szilva, őszli és kajszinbarozok, lasponya, birs és eperfa-otványok** ugy gazdasági mint törpére nevelt 1-2-3-4 éves példányokban, meg pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán homoktalajon nevelkedtek s ezért gazdag gyökérzet s bőséges fogamzási képességgel bírnak, ezentelül hiteles fajok, edzett természetűek, egészségesek, hosszú életűek és igen olcsók is. Adatik ki fentiekben kívül 1-2-3-4 éves vadonoz is, körtéből, almából, doucinból, paradicsom-alma, birs, beszteczeli szilva, duráncai szilva, Prunus Myrobolana, Saint Julien, kökény, mandula, sárga barack, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy és eperből, az áruk erősség (vastagság szerint) következők:

2. CSOPORT.			3. CSOPORT.		
Kézbeli nemestésre kiválóan alkalmas 2-3 éves vadonozok.			Nyári szemés alá, vagy gyökérképzés czéljából kitűzhető 1-2 éves vadonozok:		
I. oszt. 11 mm.	100 2-20 ft	1000 19-80 ft.	I. oszt. 4/4	100 1-10 ft	1000 9-90 ft.
II. " 8/2	" 1-80 "	" 16-20 "	II. " 3/2	" 0-85 "	" 7-65 "
III. " 8/2	" 1-80 "	" 12-60 "	III. " 2/2	" 0-65 "	" 5-85 "

!!Tessék árjegyzéket kérni!!

F. év ápril hó 14-én reggeli 9 órakor Oroszházán

(Békésmegye, Nagyváradi-Szegedi vasútvonal)

30 darab 4 éves angol félvér hátszló

fog elárvereztetni a gróf Károlyi örökösök szénási és gróf Berchtold Lipót árpádhalmi ménéséből. — Felvilágosításokat ad

WILLIAM LONG, ménésmeister,
Csongrád-Mágoocson.

Fenyőfacsemetek és szárnyatlan luczfenyőmag (Abies excelsa)

ELADÓ.

Két éves **Erdei fenyő** (Pinus sylvestris) 10.000 drb 22 frt, 50.000 drb 100 frt.

Két éves **Luczfenyő** (Abies excelsa) 10.000 darab 17 forint, 50.000 drb 75 frt.

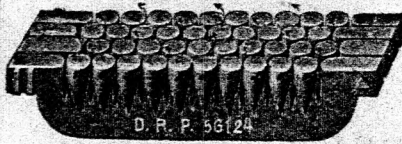
6 évestől 9 éves korig Luczfenyő (Abies excelsa) fászkák 50 cmtől 1 méter magasságig és minden egyes fáska gyökere saját földjében, 100 drb 20 frt, 1000 drb 150 frt.

Luczfenyőmag (Abies excelsa) 5 kiló 5 frt, 50 kiló 45 frt. 80% csiraképes.

Mind ezek vasúthoz szállítva, csomagolás saját költségemen.

Kontsek György földbirtokosnál, ÁBRAHÁMFALU,
u. p. **Tót-Próna, Turócmezgye.** 3565

Thost Ottó-féle
rostély-öntőde
Paris, Zwickau 1/2,
Szent-Pétervár.

Vezérképviselő Magyarország részére:
KÜHNEL ADOLF
mérnök
Külső Kerepesi-út 1.

1448
Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad fenti
Füstmésző tüzelés, nagy szénmegtakarítás, a legnagyobb tartósság.

1895 C/11/97. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Keletnémet-magyar vasúti kötélek.
VI. sz. pótlék kiadása a kötelei díjszabás II. részének I. füzetéhez).
Felró évi Április hó 1-én életbe lép a keletnémet-magyar kötelei díjszabás II. rész I. füzetének VI-ik pótléka, melynek tartalma a következő:
1. Díjszabási határozmányok Dauszig Hauptbahnhof és Pozsony dynamitgyár állomások forgalmára nézve.
2. Dohrling-Kirchein és Wolfstein állomások felvétele az általános díjszabásokba.
3. Gyorsúru díjtételek Dauszig Hauptbahnhof állomások részére, továbbá ezen állomásnak ugrszintén Morgenroth, Bréka és Nagy-Káta állomások felvétele a szőlő és gyümölcs gyorsárnkénti szállítására érvényes 3. sz. kivételes díjszabásba.
4. Breka és Nagy-Káta állomások felvétele a gyümölcs- és tojásküldemények kocsirakományokban való szállítására érvényes 6. sz. kivételes díjszabásba.
5. Bükk, Csáktornya, Kanizsa, Kishér, Lepsény, Lővő, Mór, Szombathely, Zákány, Zala-Szt.-Iván déli vasúti állomások, valamint Eszék, Eszék-alváros, Jákó, Kaposvár, Somogy-Szobh és Zala-Egerszeg máv. állomások felvétele a gyapju szállítására érvényes 20. sz. kivételes díjszabásba.
6. A benzín szállítására vonatkozó 33. sz. kivételes díjszabás díjtételeinek módosítása.
7. A kovakövek szállítására érvényes 26. sz. kivételes díjszabás díjtételeinek mérséklése és Leszbánya, Pelsőc, továbbá Antonienhütte, Beuthen, Borsigwerk, Friedrichshütte, Gleiwitz, Kattowitz, Königshütte, Kunigundenweiche, Laurahütte, Ludwigsglück, Morgenroth, Myslowitz, Roszdin, Rybnik, Schwientochlowitz, Tarnowitz és Zabrze állomások felvétele.
8. Baranya-Szt.-Lőrincz állomás felvétele az üveghomok szállítására érvényes 31. sz. kivételes díjszabásba.
9. Zabrze állomás felvétele a trágyszerek és gázviz szállítására érvényes 32. sz. kivételes díjszabásba.
10. Biselshafswalde, Bolafitz, Bolkenhaus-Buchwald-Elguith, Deutsch-Krawara, Gross-Rosen, Grossgraben-Festenberg, Hansdorf, Hertwigswalde, Ingramsdorf, Karzoc, Kröben, Kuchelna, Lenka, Marklissa, Neukirch, Ploschen, Pürbischau, Tost, Voigtzdorf és Wirschowitz állomások felvétele a szárított moslék és malátatörlő szállítására érvényes 34. sz. kivételes díjszabásba.
11. Uj 35/a számú kivételes díjszabás nyereségül szállítására.
12. Kunigundenweiche állomás felvétele a horganyállítására érvényes 36. sz. kivételes díjszabásba.
13. A vas- és acélszállítására érvényes 37. számú kivételes díjszabás díjtételeinek módosítása, illetve leszállítása Budapest és Kőbánya állomásokkal való forgalomban.
14. Ora állomás felvétele a kohóüzemre szolgáló salak és vasérczek szállítására érvényes 46. sz. kivételes díjszabásba.
15. Borsigwerk állomás felvétele a magnesitküldemények szállítására vonatkozó 49. sz. kivételes díjszabásba.
16. Uj 51. számú kivételes díjszabás faszén szállítására.
17. Sajtóhálóhelyesbítések a kilométermutató kiegészítése és szállítási póthatáridők.
Az ezen pótlék által előidézett díjfelemlések csak f. évi május hó 1-től lépnek hatályba.
Ezen pótlék a magy. kir. államvasutak díjszabás elárúsító hivatalában, Budapest, Csengery-utca 33. szám alatt 25 kr-ért kapható.
Budapest, 1897. márczius hó 1-én.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.
(Utányomás nem díjaztatik.)

FELHIVÁS

a brüsseli lókiállításon való részvételre.

Lovainknak a külföld előtt minél szélesebb körben való ismertetése, valamint tenyésztményünk fokozottabb értékesítése céljából elhatároztam, miszerint azon lótulajdonosokat, kik lovaikat folyó év június hó 18-ától 21-éig Brüsszelben rendezendő nemzetközi jellegű lókiállításon bemutatják, az ebből felmerülő költségeik részbeni fedezésére, minden ló után utólag 150 frt, egyszázötven forintnyi segélyben fogom részesíteni az esetben, ha az ezen kiállításra kiküldendő szakközögmének Budapesten kocsii elé fogva bemutattnak és általa a kiállításon való bemutatásra érdemesnek ítéltetnek.

Alkalmas a bejelentésre minden jelentékenyebb alkat vagy szépséghibától ment, teljes kora, jól ápolt kocsiba idomított jó pár ló, mely külleménél fogva fényüzési ló számba vehető, magyar tenyésztésű és magyar honpolgár tulajdonát képezi. A párosan elfogadott lovak után 150—150 forintnyi segély csak az esetben adatik ki, ha a párba fogott **mindkét ló** a kiállításon tényleg bemutatott. A lovak egyikének bármely okból való kieserelése a fogat újbóli bemutatását teszi szükségessé.

Egyes ló, csak mint ilyen behajtva jelenthető be, mely körülmény a bejelentésben külön fölemlítendő.

50 kros bélyeggel ellátott bejelentések a lovak korának, színének, ivarának és magasságának pontos megjelölése, valamint annak fölemlítése mellett, hogy a bejelentett lovak hol szemlélhetők meg, legkésőbb folyó évi május hó 10-éig a földmivelésügyi magyar királyi miniszterium lótenyésztési osztályához czimezve intézendők.

Kelt Budapesten, 1897. évi márczius hó 15-én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Eladó állatok.

A méltóságos **Báró Bánffy Albert-féle hitbizományi uradalomban Választon van 150 drb prima 1¹/₄ éves kitűnő faju tenyész kocza és 20 darab**

tenyészkan

továbbá **16 darab** igen jó 4 éves, **10 darab** 3 éves, **10 drb** 2 éves és **8 darab** 1 éves

angol félvér hibátlan csikó eladó.

Értekezhetni

Magyary Károly

uradalmi intézővel

3571

VÁLASZTON, (Kolozsmegye)

Luczernát, lóherét, fűmagvakat,

minden czérra és minden egyéb gazdasági cikket és **Vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.**

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből állólvé.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Kocsikenőcsőt, Petroleumot

zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat, kátrányfestékeket, fedőllakot.

MŰTRÁGYÁT.

Szállit:

Sürgőnyczim: „**CERES**“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat stb.

Szalonnát, Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

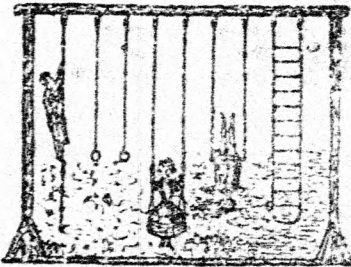
Mindennemű tornaszereket
és legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári ezég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy féle házban
Gyártelep: Hajtsár-út 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötelek.

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló gabonaszák, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-köcz stb. a legújnyosabb eredeti gyári árakon.

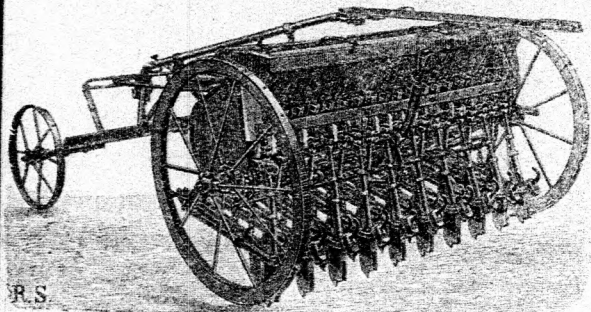
Videki megrendelések pontosan eszközöltenek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

SACK RUDOLF

egyedüli képviselője Magyarországon:

PROPPER SAMU

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

R.S.

Ajánlja Sack Rudolfnak legújabb rendszerű sorvető-gépeit, melyek csekély vonóerősükséget és nagy munkaképességet mellett mindenféle vetőmagot akár a legrosszabb szemű zabot, valamint a mákot is, sik vagy domboz talajon tökéletes egyenletesen vetik el, anélkül, hogy a vetőmag legkevésbé megsérülne és hogy merítő vagy fogaskereket kellene kiváltani. Ugyanílyen szorvavetőgépek is vannak raktáron, valamint Sack Rudolfnak világhírű aczélekei minden fajtában, és az ezen ekékre szerelhető javított gruberei és extirpatorai nemkülönbön aczéliboronái és egyéb talajmivelő eszközei.

Feltűnést keltenek és általános elismerésben részesülnek a raktáron lévő Deering-féle amerikai fűkaszalógépek, marokkrakó- és kéveköti aratógépek, valamint aczel gyűjtőgépek, melyek megejtett próbamunka után, ha be nem válnának, vissza is vétetnek. Legjobb „REFORM” rendszerű takarmánygőzölők, szecskavágógépek és járgányok. Árjegyzékek és bármilyen felvilágosítások legnagyobb készséggel ingyen és bérmentve.

ČERNOVSZKY & Co.

gazdasági gépgyár

BÖMISCH BROD

Prága mellett.

Ajánlja a t. gazdáknak legújabb szabadalmazott

8 vasú

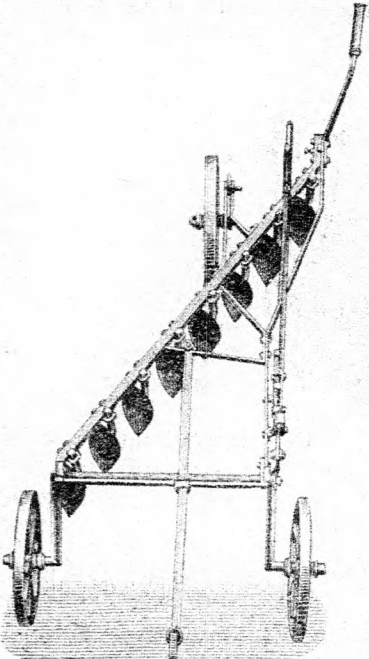
CULTIVATORÁT

a tavaszi vetést megelőző alapos felporhanyítására a földeknek,

munkálati szélesség 110 cm.

Ára egy darabnak 50 frt.

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Egyesült Budapest fővárosi takarékpénztár

Központi osztály: V. ker., Dorottya-utca 4. sz. Józsefvárosi osztály: VIII. ker., Kerepesi-út 9. sz.
Budai osztály: II. ker., Fő-utca 2. szám. Terézvárosi osztály: VI. ker., Andrássy-út 2. sz.
(Fonciéra-palota).

Beízetett alaptőke:

3.600,000 frt névre szóló 12,000 db 300 frt névűt részvény felosztva.

Tartaléktőkék:

Rendes tartalékalap	3.372,202 frt 45 kr.
Külön	583,649 " 33 "
Rendkívüli	200,000 " " "
Összesen	4.155,851 frt 78 kr.

Kölesönök ad telekkönyvezett (fővárosi) ingatlanokra és vidéki földbirtokokra készpénzben és záloglevelekben a becsérték 50 százalékáig.
A jelzálogkölcsön iránti kérvényekhez — melyeknek mintáztatái a takarékpénztárnál díjmentesen átvehetők — következő okiratok mellékelendők:

Földbirtokoknál:

a) a legújabb követő hitelesített teljes telekkönyvi kivonat;
b) a hitelesített kataszteri birtokir;
c) az adókönyv vagy adóhivatali bizonyítvány a fizetett adóról;
d) esetleg az ármentesítési költségek kimutatása;
e) az épületekre vonatkozó tűzkárbiztosítási kötvény;
f) az u. n. azonossági bizonyítvány, vagyis községi bizonyítvány az iránt, hogy a kataszteri birtoknyben felvett birtok mely hiteljegyzőkönyvben van felvéve.
Kivánatos, hogy esetleg meglévő bírói becslések, adás-vételi vagy bérszerződésnek mellékeltesenek.

Készpénzkölcsönök rendszerint hat havi kölesönös felmondás és a kamatoknak negyedévenként előlegesen leendő fizetésének kikötése mellett adhatók. A kamatláb a takarékpénztár és a kölesönkérő közti megállapodás tárgyát képezi.

A takarékpénztárnak 4 és fél százalékos záloglevelekben adott kölesönös után tőkétörlesztés és kamat fejében 45 éven át évenként 5 és fél százalékos fizetendő fél évi előleges részletekben.

A 4 százalékos záloglevelekben adott kölesönös után tőkétörlesztés és kamat fejében 48 és fél éven át évenként 5 százalékos összeg fizetendő fél évi előleges részletekben.
A záloglevelek kölesönösen megállapított áron vétetnek vissza.

Az intézeti záloglevelek a tőzsdei napi árfolyamon a takarékpénztár mind a 3478 négy osztályának pénztáránál kaphatók.

M. kir. államvasutak.
3541. III. sz.

Üzletvezetőség Miskolcz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak részéről a Szerencs—s. a. —Ujhelyi, Legenye—Mihály—Lupkovi és a Kassa—legenye—mihályi vonal állomásain és őrházában Kassa, Szerencs és Lupkovi állomások kizárásával 2229 kilométer, továbbá a vonalszakaszokon levő oszlop, Sátor-Alja-Ujhelyen a fűtőház és oszlopállomások, végre Homonnán az oszlopállomások irada helyiségében és a fennebb felsorolt összes vonalak állomásain és őrházában létező oráknak jókarban tartása, szabályozása és javítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A pályázati állásra jelentkezni óhajtok felhívának, hogy szabályszerűen beírt és bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó év május hó 29-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkárságához címelve, e felirattal: „ajánlat pályázati állás elnyerésére”, lepecsételt borítékban, térti vevény mellett nyújták be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál folyó év május hó 19-én déli 12 óráig bantépenként 100 forint készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni vagy posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

A pályázati állásra vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőségnél (II. emelet, gazdasági osztály) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők s az okból az ajánlattevőkről feltételezhető for, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész torjodelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.
A magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott általánososságra — szabadon választhasson.
Miskolcz, 1897. február hó 25-én.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

A legújabb szabadalmazott szer mindenféle káros rovarok biztos kipusztítása, különösen a répán élősködő ormányos bogár és földi bolha, a cserebogár, dögbogár és honvédbogár kiirtására a

„ROVARIN”

Ezen a „Rovarin intézetemben” előállított védőanyag vízzel hígítva és permetező géppel a megfelelő növényre fecskendezve, a rajtó élősködő rovarokat teljesen kipusztítja s e mellett a permeteg a legzseggébb növénynek sem árt, sőt annak növesét elősegíti.

A „Rovarin” 2 1/2 kgr. súlyú csomagokban lesz árusítva, mely mennyiség 200 liter vízre van számítva s vele 1 1/2—2 magyar holdnyi terület bepermetezhető.

1 csomag „Rovarin” ára 2 frt 75 kr.

Az ezen mintához szükséges legjobb „Vermorel Eclairé” permetező gép 21 frtért szintén nálam kapható.

Ugyancsak raktáron tartom a fejlődötter répa permetezésére alkalmazható „Chlorbaryumot” is.

Pontos használati utasítás minden küldeményhez mellékelve.

Megrendelések címzendők:

JAKLITSCH JÁNOS „Rovarin intézetéhez”

POZSONY, Mihály-utca 5. sz.

ROVARA FRIGYES

A „RÉPABOGÁR”

című művének magyar kiadása már teljesen elfogyott, de a mű német kiadásából még néhány száz példány kapható

JAKLITSCH JÁNOS „Rovaringyárosnál”

Pozsony, Mihály-utca 5. sz.

3584

Ára 50 krajczár.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész
Budapest, V., Külső váczi-ut 46.

Marshall Sons & Co. Lmtd
angolországi gépgyár vezérigénye ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marshall-féle
gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,
szabadalmazott

**kombinált gabona- és
lóhere-cséplőgépeket két cséplődobbal,**

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-, félmagas- és vāmörló-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Elsőrendű világos Cocos rostkötelek a szalmakötelek legolcsóbb pótlószere. Elsőrendű amerikai raffiaháncsot szőlőtőkék, virágok és fiatal fák kötéséhez ajánl a legjutányosabb árakon

F. Herzig magkereskedő,
SAAZ in Böhmen. 3557

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott önműködő turfahintó-closetek,

yalamint

árnyékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

II., Lánchíd-utca 2.

Árjegyzékek
kivánatra
bérmentesen
küldetnek.

Csak fogyasztóknak!!

A legjobb gép- és cylinder olajok az amerika Highthe-féleszabadalm-coumpounded Ocean Engine and Cylinder oils.

Előnyök: Kiváló kenőképeség nagy takarékoság a használatban, sok évi használat után sem támadják meg a gépet.

Használatban vannak: Amerika és Európa legnagyobb gyártelepein és majdnem az egész világhajózási vállalatainál.

Prospektusok és elismerő nyilatkozatok kívánatra küldetnek.

Mintahordókkal szívesen szolgálunk a magyarországi vezérképviselek.

Kormos és Társa Budapest, VIII., Bezerédy-utca 6.

Csak fogyasztóknak!

Borjuvérhas,

kutyabetegséget, baromfi-kolerát, sertésvész, ugyisint az állatok mindennemű használatát a legújabb esetekben gyógyítják a

thüringi labdacso

Wallmann Erfurti kerületi állatorvos ur tudományos értekezése, ugyisint a használati utasítást ingyen és bérmentve küldi meg az egy-díjli egyáros

CL. LAGEMAN

vegyészeti gyára Erfurt. Megrendelhető minden gyógyszerész és állatorvos által dobozoként 1 frt. 50 krt. Főraktár: **Török József** gyógyszerész Budapest, VI., Király-u. 12.

MŰTRÁGYÁT

minden minőségben szállít bárhova versenyképesen 1349

SCHRAM A.,

kénsav- és műtrágyagyára

Központi iroda: PRÁGA, Heinrichgasse 27.

XXXIX. évfolyam.

XXXIX. évfolyam.

Előfizetési felhívás

„BUDAPESTI BAZÁR“

legolcsóbb, leggazdagabb tartalmu szépirodalmi divatközlönyre.

A „BUDAPESTI BAZÁR“ minden száma a legújabb divatnak ábráit hozza, világos, tetszős rajzokban és könnyen érthető magyarázatokban. Minden száma a képesíven kívül egy iv szépirodalmi részt is tartalmaz, érdekes és kellemes olvasmányokkal. Minden számhoz egy nagy iv van mellékelve, a képes iv minden alakjára bemutatott szabásminta rajzával nagyban és kicsinyben, a ruhák házilag elkészítéséhez a legcélszerűbb, a mit egy divatlap nyújthat előfizetőinek.

A „BUDAPESTI BAZÁR“ minden számához egy iv érdekes regény van külön mellékelve, melyből t. olvasóink idővel csinos könyvtárt gyűjtenek.

Előfizetési feltételek:

Negyedévre 1 frt 50 kr. Félévre 3 frt. Egész évre 6 frt.

Előfizetőink és az Országos Magyar Gazdaság Egyes. tagjai részére
Negyedévre 1 frt. Félévre 2 frt. Egész évre 4 frt.

Előfizetési díjak kiadóhivatalunkba küldendők.

A „BUDAPESTI BAZÁR“ előfizetőinek különös kedvezményül ingyen és bérmentve küldetnek meg a következő — rendkívül érdekes regényeket — míg a készlet tart:

Harcz a birtokért. — Dóra. — Pérai boszorkány. — A félmillió asszony. — Venus. Darche Marion. — Keresztutak. — A közel 200 arczképet és 1000 emléksort tartalmazó emlékalbumot és a gyümölcsök télire való eltévesése füzetkék közül 1 példányt, ki negyedévre fizet elő tetszés szerint kiválasztva 2 példányt, ki félévre fizet elő, 3 példányt és az emlékalbumot, ki egész évre fizet elő.

2 szab. hidmérleg

4000 kg., 2 szab. marhamérleg, 1000 kg., mind a négy még új, valódi Bugányi-féle, az első minden nagyobb gyár, gazdaság, sörfőzde, szeszőzde, gőzmalomrészére 100 frt. terjedhet pénzbírság terbe mellett törvényesen előírt hatóságilag megvizsárolt, hivatalosan pecsételtre, olcsón eladó. Solte v. H. magánüzem Bécs, IV., Panigergasse 3. sz. ajtó 5. (A szigorú vásárrendőri felülvizsgálásokat ép most csak közik mindenfelé). Továbbá új tízedes mérlegek 50—1000 kilóig egyenként olcsón eladók. 3067

Lóvásár Kaposvárott

1897. április 8-án.

A vásárt a „Somogy megyei gazdasági egyesület” rendezti. A vásárra közel 200 darab menesbéli ló fog elővezettetni s együttesen felállítatni. A bejelentett lovak katalógusát a lóvásári iroda Kaposvárott kívánatra díjmentesen megküldi, ugy mindenemű kérdézősködére készséggel válaszol. 3578

Csemiczky és Társa

BUDAPEST,

I. ker., Városmajor-u. 57. szám.

A t. gazdaközönség, figyelmébe ajánljuk törvényesen védett állatgyógyászati készítményeinket:

PORCEIN

biztos óv- és gyógyszer sertésvész ellen

	10	25	50	darab	sértés számára	szolgáló
adagokban ára	3.—	7.50	15.—	forint		

Kehe-por, lovak, juhok, kutyák és szarvasmarhák számára. Egy kis doboz 75 kr.; egy nagy doboz 1 frt 40 kr.

Kötka-cseppek lovak számára. Egy üveg 60 kr.

Seb-olaj a legkifünőbb szer mindennemű nyitott állati sebek és fistulák gyógyítására. Egy üveg 1 frt.

Restitutions-fluid (Üdítő szesz) lovak számára. Egy üveg 1 frt.

KIS HIRDETÉSEK.

Legkorábban

érő székelykukoricza vetőmag eredeti Székelyföldön termelt mag után. Termelve, amázsája 6 frtért eladó Ugron. Akos ur-nál Tab, vasútiállomás sífók. 3316

Vetőmagvak.

A legjobb gazdasági, konyhakerti- és virág-magvak 3105

a világhírű erfurti Schmidt J. C.

Ő felsége a porosz király, Ő felsége a bajor király, Ő felsége a németalföldi régenskirály, Ő felsége a meiningeni fejedelem és Ő felsége a schwarzburg-rudolstadt herceg udvari szállítója

magtermelő főraktárában

Radwaner J. L.-nél,

BUDAPEST, V., Fürdő-u.

4. szám alatt

kaphatók.

Eredeti mag, eredeti csomagolásban, eredeti árak.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

5 kilós csomag bérmentve.

Wertheim

diplatazést

varrógépeket

első rendű német gyártmány, házi és ipari használatra szál-
litók ab Wien, Austria-Ma-
gyarország minden helyisé-
gében.

Magaskaru láb gép ... 35.50

kézi gép ... 31.50

Gyűrűhajújú gép ... 49.-

30 napl próbaidő.

5 évi jótállás.

Minden gép, mely a próba idő

alatt nem dolgozik jól, saját

költségemre készséggel visz-

szaveszem.

Árjegyzék és varrási minta

kiváratra rendelkezésre áll.

STRAUSS LAJOS

Wien, IV. Margarethenstrasse 12. ht.

Elismerő irat verőtől, a köz-

lés engedélyezése mellett.

Értésére adom czeannel, hogy

az általi rendelt géppel

minden tekintetben teljes-

sen meg vagyok elégedve,

mitvel az - röviden kifeje-

zve, esimes, és jutányos.

Ötöböz. (Galicia) 1897. jan. hó.

Mugler K. edész.

Homokszőlő telepítése.

Irtá: Rácz Sándor.

Ára 1 frt 50 kr.

Ki kifogástalan takarmány répamagot

jutányos áron óhajt besze-
rezn, forduljon 3428

Haldek

megkereskedéséhez,

Budapest, Károly-körút 9.

Tej.

Kezeskedem a sovány tejnek
literenként 10-15 krig való
értékesítéséért, annak új rend-
szer szerinti

prima tejszappanná való
feldolgozása utján.

Szabadalom benyújtva. Ulasi-
tást stb. jutányosan ad 2470

J. Hrdina,

Prag-Weinberge,
Machgasse 54.

Gyümölcsfák,
diszbokrok és bokrok,

Rózsák,
Kertalakítások

terv és költségvetés szerint

PECZ ÁRMIN

budapesti műkertész és falkola
tulajdonosnál. 3381

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Földieper (szamóca)

palánták eladása.

Alulírott a Laxton noble (korai) és a König Albert von Sachsen (késői) földieper félekből már évek óta 800 □-öl területet kiültetett és évenként 350-570 frt. árát elérő-
sített. Ennek folytán ezen 2 kitűnő, nagybani termelésre alkal-
mas földi eper féle mindenkinek, a ki város közelében lakik
és kertészetéből nagy hasznot akar huzni igen ajánlható,

1000 drb. 8 frt; 100 drb. 1 frt

vasut vagy postához szállítva, csomagolás legjutányosabb
önköltségen,

Fehér Irma kertészete

Temesvárott.

3569

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv.-társ.

ajánlja losonci gyárából, kitűnő minőségű

faecál trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát,
tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál

az igazgatóság 3138

Budapest, VI., Andrassy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Védjegy.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

(Rajna-westfalia-osztrák-magyar vasuti kötelek.)

Folyó évi márczius hó 1-től való hatályal Pozsony-Ujváros állomás az 1896. évi december hó 1-től érvényes rajna-westfalia-osztrák-magyar kötelek díjszabás II. rész 4. füzetében foglalt és földalajból nyert benzín (petroleum, naphta) szállítására szóló 29. kivétel díjszabásába - az arra vonatkozó határozmányok épségben tartásával felvételik.

A tekintetbe jövő díjtelek tárgyában ugy a magy. kir. államvasutak igazgatósága, vala-
mint Pozsony-Ujváros állomás nyújt bővebbi felvilágosítást.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is

Párbaj-Codex.

Irtá: CLAIR VILMOS.

Ára: 1 frt 50 kr. (3 korona), ajánlott portó-
mentes megküldéssel 1 frt 70 kr.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában:

Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. (Köztelek.)

"KÁVÉ IMPORT"

Budapest, Andrassy-ut 79.

A legkisebb mennyiség a mi kiszolgáltatik nyers kávéból 1/2 kiló, pörkölt kávé-
ból 1/4 kiló.

Kivonat a főárjegyzékből.

A faj megnevezése	I.	II.	III.	A „Kávé Import” által összeállított és kipróbált legjobb keverékek
	1 kilo			
Nyugat-Indiai	2.27	2.16	2.03	„Vatikán” Mélange non plus ut- ra, 4 és fél kiló 5 faj- ból válogatott legjele- sebb termelőkötől 11 frt 25 kr. teljesen költségmen- tesen.
Hollandi	2.32	2.22	2.10	
Ceylon	2.42	2.26	2.08	„Kávé Import” keverék 4 1/2 kilós csomag, a létező 3 legjobb fajból 10 frt 50 kr. teljesen költ- ségmentesen.
Portorico	2.27	2.16	2.02	
Neilgherry	2.24	2.18	2.06	Mélange pour la Hongrie a létező legjobb 3 fajból 4 1/2 kilós cso- mag 10 frt 75 kr. tel- jesen költségmen- tesen.
Guatemala	2.08	1.98	1.90	
Santos	1.78	1.70	1.62	„Santa Clara” keverék 4 1/2 kilós csomag a létező 4 legjobb fajból 10 frt teljesen költségmen- tesen.
Mocca	2.50	2.32	—	
Menado	2.65	—	—	
Arany-Java	2.22	—	—	

Ugyanezen keverékek naponta frissen pörköltve kaphatók következő árakban:
1 kilo Vatikán 2.80 Kávé Import 2.60 Santa-Clara 2.40 I. rendű 2.20.

ELISMERŐ NYILATKOZAT.

Ő cs. és kir. Fensége Lajos Viktor főhg ur udvartartása Bécsben.

A küldött kávé átvetelét elismerve kijelentem, hogy az teljes tetszésemet

kérdemelte. Kiváló tiszteltetel

Bécs, 1896. május 22-én.

Chwojan Johann, főhercegi főszakács.

Az eredeti német nyelven irt elismerő levélnek szövszerinti fordítása.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel vételnek fel a kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kik valamely feljebb hivatottak kiadói-vatalunkba küldik, azokhoz a megfelelő levélbélyeget csatolni sziveskedjenek, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbíthatja.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

A taranyi
Uradalom Főbérnökségénél az évi május hó 1-jén iapani állás jön üresedésbe; az állásra esakis erélyes és oly képzett egyének pályázhatnak, kik hosszabb ideig már bérzardaságban működtek s erőt valamint megfelelő gyakorlati ismereteikről bizonyítvánnyal vannak ellátva. Fizetési feltételek személyes megállapodás szerint; Kérvények bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek április hó 1-jéig fenti címhez Taranya (Somogy.) küldendők. 3539

Segédtitkz

tejgazdasági praxissal, jó referenciákkal felvételeire kerestetik. Bizonyítvány-másolatokkal ellátott ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek „L. M.” jelleg alatt. 3538

Gazdászti.

ki földmives iskolát végzett, keres-k pusztá-monostori gazdaságomba. Czim: Thassy Géza Pusztá-Monostor, Jász-N.-Kun-Szolnokmegye. 3602

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszti
Állást keres egy felsőbb tanintézetet végzett, hosszabb gyakorlatl és jó ajánlatokkal bíró 32 éves erélyes és szorgalmas gazdatiszt. Czime a kiadóhivatalban. 3592

Intelligens

és erélyes nőten gazdasz, nagyobb gazdaságokban szerzett 6 évi gyakorlatl, janus-julius elején állást változtatni óhajtja. Szives ajánlatokat „Józán” czimén kérék a kiadóhivatalba.

Földmivesiskolát

végzett, hadkötelezettségének megfelelt, negyedélelvi gyakorlatl bíró keresztény ifjú, uradalomban megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3610

Ispáni

Állást keres április végére egy 30 éves, földmives iskolát végzett fiatal ember, ki hét éve egy 9000 holdas alföldi uradalomban, előbb mint irnok, utóbb mint ispan van alkalmazásban, jártas szarvasmarhatenyésztés, jártas, cukorrépa és dobtany-termelésben. Czim a kiadóhivatalban. 3595

Gazdatiszt

fia, 19 éves, ev. ref. vallásu, ki átya-mellett gyakorlatlvan magát a gazdaságban, és a m. kir. földmivesiskolát sikeresen végezte, gyakorlati, segédítési vagy ezeken megfelelő állást keres magyar vidéken, azonnali vagy későbbi belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 3579

Ispán,

felsőbb gazdasági intézetet végzett, ki jelenleg is egy 1300 holdas birtokon hasonmiaságban van alkalmazva, 29 éves, nős, egy gyermek atya, tart. honvéd hadnagy, 7 évi praxissal, melyből 2 1/2 évet mint önálló kezelőtisztt töltött. Borsfő és ir magyartul, németül és tölul a gazdaság minden ágában, ugyszinte a számvitelben is teljesen jártas, május elejére állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3518

Okleveles

condensáció stabil gépész, ki már nagyobb gőzmalomban és gőztéglagyárban mint gépész volt alkalmazva, és azonkívül az akkumulátor villanyvilágításkezelésében is teljesen jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, azonnali belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3417

Gazdasági

munkák minden nemű erőt, feltétlen becsületos és hü. földmives iskolát végzett 4 1/2 évi gyakorlatlal bíró nős férfi, ki a tehetségét vezetés és hízalásban teljesen jártas, április 1-től állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3575

Földmives-

iskolát kitűnően végzett, katonai kötelezettségének elgot tett, munkabíró, erőtjeljes fiatal ember, a ki egy a külső gazdaság, mint a belső irodai munkákat vezetéséhez is tökéletesen ért, néhány évi praxissal és kitűnő bizonyítvánnyal azonnali belépésre vagy későbbre ispani, számtartó állást keres. Czim: „Erélyes” alatt megváltandó a kiadóhivatalban. 3603

ÁLLATOK.

Eladandó
Hampshire tenyészkosok. Tiszta-erű, egészséges 1-2 éves tenyészkosok eladtnak a szentgotthárdi uradalom előnyösen ismert húsjuhászatából. Bővebb felvilágosítással szolgál Szóó Lajos intéző, Hobol, u. p. Szigetvár. 3430

Tenyészkanok,

sertésfévesen átment elsőrendű nyájból kaphatók a csége-nagy-majori gazdaságban. 3538

növendék ökor és üsző berjakat

megvételre ajánlanak, Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadlatnak.

Tejivér

rambouillet 1 és 2 éves kosok legújantnyosabb rban kaphatók és gyapjában láthatók. Kis-igmándon posta és vasut Nagy-igmánd, Lózer Kálmán. 3572

Eladó

Barcs átellenében theozionföldi bérzardaság juhászatából, 260 darab 6 éves anyabirkák, jó egészséges állapotban állnak, márczius végével ellenek, nyírás után bárányakkal együtt. Bővebb felvilágosítással szolgál Layer és Nöthig bérlő, posta Barcs, Somogy megye. 3512

Eladó

ismét 48 drb 1-2 éves nagyon szép fejűdött vöröstartka tinó, 100 kg. 25 1/2 frtét Henrik Ignác bérlőnél, Szalónak (Vas megye). 3608

Eladó

32 darab tarka és 10 drb. fehér hízott marha. Czim a kiadóhivatalban. 3607

Eladó

egy tejivér és félvér ménes és egy erdőlyi faj gulya. Bővebb felvilágosítást ad a Réze-Keresturi gazdaság, posta Pánczieseb. 3605

VEGYESEK.

Magyar kincses

burgonya eladó a czecezi vasut vagy dunaföldvári hajóállomásról vevő zsákjában, egy méter-mázsá 2 frt 50 kr., tíz méter-mázsá 22 frt. 100 méter-mázsá 200 frt-ával Koller Pálnál Alsó-Alap. 3573

Birtok.

Baranyamegyében ez évben kedvező feltételekkel igen jól tagosított délkeleti fekvésű 600 magyar holdas nemesi birtok, kényelmes ur lakkal és szűk-szerű gazdasági épületekkel eladó. Czim a kiadóhivatalban. 3611

Vetésre

eladók Hanna árpát évári magból szegrádi saját termésment, Hetedföldi frízert nüzszáját. Czim a kiadóhivatalban. 3574

Czirokvétel:

Szép és egészséges minőségű czirokszalmá vétére kerestetik. Mintázott ajánlatok az ár és mennyiség megjelölésével Rosenberg Jakab seprő-gyárosnak Orosházán czimzendők 3612

Eladó

14 drb. 1865. évben beszerzett eredeti kettős Sack-ek. Czim a kiadóhivatalban. 3606

Magnum

bonum burgonya vétésre kitűnően alkalmas, válogatott egészséges van a Taranyi Uradalom Főbérnökségénél 12 waggonnal eladásra. Egy waggon ára vevő zsákjában a Nagyatáli állomás-hoz szállítva 150 frt. Szives megkeresések fent címhez Taranya (Somogy.) küldendők. 3590

Jurenák

Sándor újktu gazdaságában u. p. Pusztatényő, következő évben: négy méteres vad-fésztényő 100 drb a 30 kr., 1 1/2-2 méteres 500 darab a 30 kr. Juharfa (Acer platanoides) 5-6 méteres 200 drb a 60 kr., 2-3 méteres 700 drb a 25-30 kr., tölgyfa 1 1/2 méteres 100 drb a 30 kr. Az árak becsomagolva Pusztatényő vasutra feladva értendők. 3567

A m. kir. államasvattkól

eredő teljesen használható jó karban levő

tizedes-mérlegek

wagon-hidmérlegek, távirtdai sodronyok,

továbbá

bekirítási czélokra, valamint használt

„Werndl“-fegyverek

felette olcsó áron kaphatók

Kohn A. M.

vas és fém nagykereskedőnél Budapestben, VI., Mozsár-u. 9.

Eladó

Moharmag, zsák nélkül, 100 kiló 5 frt.

Fenyőcsemetek (Pinus Picea)

Nagyság 100-110 cm. drbjá 60 kr. 80-90 " " " 50 " 70-80 " " " 40 " 60-70 " " " 30 "

Kosárfű fonáshoz 100 kg. 150 "

— fűnömbe munkákra 100 kg. 500 kr. — „Zsáár” vasutl állomás szállítással. Németség-háza, posta: Bicske, Hoffmann Ede.

Eladó

80 mázsá nemesített székely-tengeri, 100 kiló 4 frt 20 kr., 95 mm. korai „Frala” tengeri, aug. 20-ra beérk. 100 kiló 5 frt 20 kr., 100 mm. Paulsen kék görás burgonya, rendkívül bő-termő, 100 kiló 2 frt; — mind zsák nélkül. Csemegé tengeri „Ezertereyért”, 20 c50 egy frt. Czukorédes, nagy csőtű, július-szeptemberben élevezhető fajta Szalay Alajos plébánosnál, Debreczben. 3533

Vetésre kitűnően alkalmas,

válogatott közép nagyságu faj-tiszta

Magnum bonum burgonya

van eladó nagyobb mennyiségben is a tural gazdaságban métermázsája két forintot, waggon száma májja 1 frt 75 kr. a kemecset vagy nyiregyházi vasutl állomáshoz vevő zsákjában szállítva. Kivánatra zsákok is adtnak olcsó számtára. Megrendeléseket elfogad Nyiri János Tura, (Szabolcsmegye) u. p. Nyirbogdány vagy Propper Samu mezőgazdasági gépkerekesedése Budapest, Váci-körút 52.

A keményszemű alosúthi tengeri

van általánosban a legjobbnak elismerve. 3493

A múlt évi ezredéves kiállításán (versenyen kívül) a külföldi vetőmag nemesítőknél is osztatlan elismerésben részesült.

Gondosan kiválasztott esővekről kézzel morzsoltt ve'omag, métermázsánként 9'00 frt, legelsőrendű piaci áru mmázsánként 6'50 frt, az árak B.-Bicske állomásra szállítva (zsákon kívül) értendők. A piaci áruból 5 q.-nál kevesebb mennyiség nem szállítatik. Megrendeléseket a pénz előleges befizetése mellett, illetve előjegyzéseket a vetőmagra míg a készlet tart, elfogad:

főhercegi gazdasági intézőség Fehérvár-Acsa

Gróf Apponyi

Sándor lengyeli uradalomban 15000 drb. egyéves spérza gyökér van eladásra, 1000 darab 3 frt ab Kurd-Celbrák állomás, csomagolás nélkül. Megrendeléseket elfogad az uradalmi számtartóság Lengyelen. 3600

Eladó

3 drb központi tejcsarnoki üzletrezt (tehén nélkül). Átvehetők vagy azonnal vagy f. évi szeptember hó 15-én. Bővebb felvilágosítást ad özv. Karsai Ignác, Budapest, Andrásy-ut 47. 3536

Eredeti Eckendorfi répamagvak.

1895. Bécs, nagy ezüst érem. 1896. Stuttgart, I. és II. díj.

A németországi magtermelő uradalmakkal való versenyen legmagasabb kitüntetés, nagy ezüst érem.

Varju és társa

cs. és kir. szab. hangszer-ipar Budapest, VIII., József-körút 20. sz.

Ajánlják saját gyártmányu mindenféle hangszerelket. Javítások elfogadtnak, a legújantnyosabb áron gyorsan s pontosan eszközöltetnek. Használt hangszerek bocsérletnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Minden fajta erdei csemetek

erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, vörös-és fehér égerfa, jávor, bükk, fehér juhar, szifla, nyírfá, tölgy, akácza és bodzafa csemeteket ajánl

Gutsverwaltung Borowna,

posta Rochnia, Galiczia. Árjegyzék kívánatra ingyen. Levelezése német nyelven. 3137

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 évi köti időre készpénzben. Birtokosok nem köthetnek fel. Csekély kamat. Törlesztés törlesztéssel. Levegőhöz és 14 nap alatt. Koncessió bélély- és ártételekkel. Semmi előleges költség. Minden feltételre díjmentes. Beküldendő csak a felkérő nyíri kionat, kataszter. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a magyarországon, egyedül, mely határoágaz és a legteljesebb földbirtokosoktól ajánlta van

Az ezredéves orsz. kiállításán kitüntetve.

Varju és társa

cs. és kir. szab. hangszer-ipar Budapest, VIII., József-körút 20. sz.

Ajánlják saját gyártmányu mindenféle hangszerelket. Javítások elfogadtnak, a legújantnyosabb áron gyorsan s pontosan eszközöltetnek. Használt hangszerek bocsérletnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Minden fajta erdei csemetek

erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, vörös-és fehér égerfa, jávor, bükk, fehér juhar, szifla, nyírfá, tölgy, akácza és bodzafa csemeteket ajánl

Gutsverwaltung Borowna,

posta Rochnia, Galiczia. Árjegyzék kívánatra ingyen. Levelezése német nyelven. 3137

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

igen jutányos áron egy teljesen jó karban levő

mezőgazdasági szeszgyárberendezés.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Elsőrendű birtok!

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 évi köti időre készpénzben. Birtokosok nem köthetnek fel. Csekély kamat. Törlesztés törlesztéssel. Levegőhöz és 14 nap alatt. Koncessió bélély- és ártételekkel. Semmi előleges költség. Minden feltételre díjmentes. Beküldendő csak a felkérő nyíri kionat, kataszter. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a magyarországon, egyedül, mely határoágaz és a legteljesebb földbirtokosoktól ajánlta van

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál, Nagy-Kaniszán. 2353 e

Eladó

2100 magyar hold, melyből 1400 szántó, többi rét, legelő és erdő, emeletes kastély, parkkal, elegendő gazdasági épületekkel, kitűnő buza és cukorrépa talaj, egyenes fekvésű, közel a déli vasúthoz, esakidai viszonyok miatt, felszereléssel, vetésekkel eladó. Mind a birtok, mind az összes épületek egész jó karban vannak. Komoly ajánlatoknak közelöbbit Cserevich-Bernátnál,

Gözekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legtükételesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

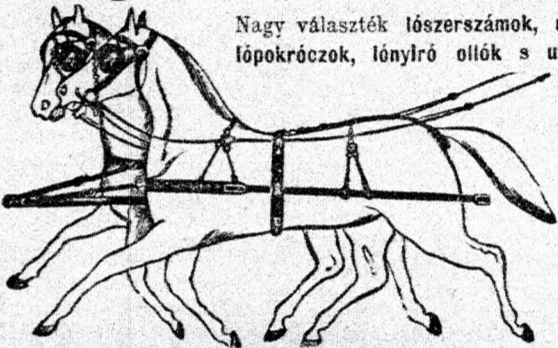
hol is épített új telepükön gözeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

ALAPÍTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, löpökrocok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb kivitelben jutányos árakon. Előírással nyereg-szerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Elsőrendű manila kévekötőfonalat

bármily szerkezetű aratógéphez

43 forintért szállít a

Szegedi kenderfonógyár részv. társaság
SZEGEDEN.

Ugyanitt gazdasági kötélárak a legjobban és legolcsóbban szerelhetők be. 3541

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajon javítás

termőképessé tételére

kitűnőnek bizonyult az

4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az

EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

KRAMER J.,

BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Ajánljuk francia

spiritus-répánk magját,

brabanti fajtát,
melynek hozama 40—60.000 kiló
hektáronként 14—17° Brix mellett,
a csiraképességért és
valódiságért jótállás.

Association Maurus Deutsch
Paris 8 rue Laffitte.

Sangerhauseni gépgyár és vasöntőde részvénytársaság

magyarországi gyártelepe.

Gépgyár, vasöntőde és iroda:

Budapest, Külső váczi-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár, a mely az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek és teljes gyárberendezések előállításával foglalkozik.

Ilyenek különösen:

Czukorgyarak teljes berendezése és átalakítása.

Sörgyarak és malátagyarak teljes berendezése és átalakítása.

Szeszgyarak teljes berendezése és átalakítása, — valamint az ezen gyárakhoz szükséges egyes gépek szállítása.

Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyarak

és mezőgazdasági szeszfőzdék terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Mindenféle **gőzgépek, szivattyúk, felvonók** stb. stb.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.